

En patientförsäkring för alla

ÅRS- REDOVISNING 2018

—

LöF

ÅRSREDOVISNING 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

En patientförsäkring för alla	4
Löf på tre minuter	7
Löfs hållbarhetsrapportering	8
<hr/>	
Förvaltningsberättelse	12
Femårsöversikt och nyckeltal	20
Resultaträkning	22
Totalresultat	23
Balansräkning	24
Förändringar i eget kapital	25
Kassaflödesanalys	26
Noter	27
Redovisningsprinciper	27
Risker och riskhantering	33
Noter till resultat- och balansräkning	49
Underskrifter	60
Revisionsberättelse	61
Granskningsrapport	65
<hr/>	
Styrelsens arbete	67

EN PATIENTFÖRSÄKRING FÖR ALLA

Vi är stolta över att vi med våra försäkringar bidrar till en hållbar utveckling och gör livet lite lättare för de som blivit skadade. Under året har vi därför arbetat vidare utifrån vår fastlagda strategi och vårt löfte till kund – *En patientförsäkring för alla*. Vi vill möta kundernas ökade förväntningar på tillgänglighet och service på ett rättsäkert och effektivt sätt. Det är självklart för oss, men ställer samtidigt höga krav på anpassningsförmåga och förmåga att utvecklas framåt. Detta eftersom antalet skadeanmälningar fortsätter öka samtidigt som de regulatoriska kraven tilltar och osäkerheten på den finansiella marknaden fortsatt är hög. Vårt stigande Nöjd Kund Index (NKI) de senaste åren och sjunkande antal klagomål visar emellertid att vi är på rätt väg och att vårt långsiktiga strategiskt hållbara arbete fungerar.

Antalet skadeanmälningar till Lof fortsätter att öka. Under 2018 fick vi in cirka 17 000 stycken, vilket motsvarar en ökning med cirka 4 % jämfört med 2017. Vi kan också se att ersättningsgraden ökat något och att vi under 2018 ersätter drygt 40 % av alla anmälda skador. Det finns flera tänkbara orsaker till det ökande inflödet, bland annat skyldigheten att upplysa om försäkringen som infördes för några år sedan, men även det faktum att Sverige har en växande befolkning som lever allt längre med ett ökat antal kontakter med vården som följd.

Lof befinner sig i en expansionsfas och kommer att fortsätta vara det under flera år framöver. Vårt utvecklingsprojekt ”En kundorienterad skadeprocess” är därför viktigt för oss för att kunna skapa en hållbar verksamhetsutveckling. Att möta våra kunders behov av tillgänglighet och service samtidigt som vi håller nere våra kostnader är en självklarhet för oss. Vi vet att morgondagens kunder kommer att vara betydligt mer digitala än vad vi är idag och om vi ska kunna möta deras behov måste vi öka tempot och skapa förutsättningar för detta. En central del av projektet är därför digitalisering. Arbetet bedrivs agilt vilket innebär att arbetet snabbt kan anpassas till förändrade krav under utvecklingens gång. En pilot inom ett avgränsat skadeområde har framgångsrikt genomförts under året. Fler kunder kommer successivt få möjlighet att ta del av det nya systemet samtidigt som vi parallellt fortsätter att genomföra ytterligare

förbättringar. Det sjunkande antalet klagomål och vårt stigande Nöjd Kund Index (NKI) de senaste åren gör att vi känner oss stärkta i förvisningen att vi är på rätt väg och att vårt arbete för att skapa nöjdare kunder fungerar. Vi har under året gjort en aktuariell översyn av modeller och antaganden för att öka precisionen ytterligare i skattningen av Lofs framtida åtaganden, vilket har bidragit till det positiva resultatet för verksamhetsåret.

Eftersom vi är en del av Sveriges välfärdssystem och har ett tydligt socialt ansvar bedriver vi aktivt vårt skadeförebyggande arbete efter visionen *Inga undvikbara skador i vården*. I detta arbete samarbetar vi med över 50 medicinska professioner i stora projekt för att förebygga skador inom bland annat förlossningsvård, traumavård, bukkirurgi, höft- och knäoperationer och infektionssjukvård. Även om mycket arbete kvarstår visar flera oberoende datakällor att skadorna blivit färre inom flera av de områden där Lof fokuserat sina insatser.

Osäkerheten på den finansiella marknaden och det långvarigt låga ränteläget har fortsatt kommit att påverka Lofs verksamhet och finansiella ställning även under detta år. Den rådande bedömningen är att återhämtning av marknadsräntorna kommer att bli långsam. Vi har fortsatt vårt arbete med att genomföra den placeringsstrategi som antogs i början av året med fokus på att skapa förutsättningar för en långsiktig hållbar ekonomi.

”FÖR ATT MÖTA VÅRA KUNDERS BEHOV MÅSTE VI ÖKA TEMPOT OCH SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DETTA”

Marknadsrisk och avkastningsnivå ska baseras på en hållbar och ansvarsfull placeringsinriktning.

I övrigt har det även detta år varit ett högt regelverkstempo som Löf anpassat sig till, bland annat trädde nya dataskyddsförordningen, GDPR, i kraft. Vidare har EU:s försäkringsdistributionsdirektiv (IDD) och EU-förordningen eIDAS införts under året. Ingenting tyder på att tempot kommer att avta framöver varför Löf räknar med att fortsatt behöva ha kapacitet att löpande genomföra regelverksanpassningar av verksamheten.

Vi är en tydlig värderingsstyrd organisation som tar ansvar för vår personal. Genom våra värdeord *aktiv, effektiv, respektfull* och *professionell* skapar vi en företagskultur för hur våra medarbetare ska förhålla sig till varandra, kunder och andra intressenter. För att kunna nå dit behöver Löf medarbetare som både vågar och vill ta ansvar. Att vi är på rätt väg visar även de goda resultat vi får vid de medarbetarundersökningar och analyser som vi genomför varje år.

Löf har en viktig roll att fylla och jag ser fram emot att tillsammans med medarbetare, styrelse och ägare fortsätta arbeta för att fortsätta att infria vårt löfte — *En patientförsäkring för alla.*

Marie-Louise Zetterström, vd

LÖF PÅ TRE MINUTER

—

Löf (Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag) är ett rikstäckande försäkringsbolag med huvuduppgift att försäkra de vårdgivare som finansieras av landsting och regioner. Våra slutkunder är de patienter som drabbats av en patientskada. Vårt uppdrag är att utreda och lämna ersättning till patienter som skadas i hälso-, sjuk- och tandvården samt att bidra till att antalet skador i vården minskar.

Löf är ett ömsesidigt försäkringsbolag som ägs av sina försäkringstagare, landstingen och regionerna.

VÄRDEORD

- AKTIV
- RESPEKTFULL
- PROFESSIONELL
- EFFEKTIV

VISION

Inga undvikbara skador i vården

Vår långsiktiga strävan är att minimera antalet skador i vården. Visionen är tydlig, inga undvikbara skador.

Vår skadereglering och statistik ger oss vägledning i arbetet för att uppnå visionen.

17 000

ANMÄLNINGAR KOM IN TILL OSS UNDER 2018

VERKSAMHETSIDÉ

Att utreda och lämna ersättning till patienter som drabbats av skador inom landstings-/regionfinansierad vård samt att genom skadeförebyggande arbete verka för att minska antalet skador i vården.

21

ÄGARE, DVS. ALLA
SVERIGES LANDSTING
OCH REGIONER

1,35

MILJARDER KRONOR
I OMSÄTTNING

LÖFTE

En patientförsäkring för alla

Alla patienter, oavsett förutsättningar som behandlas inom landstings-/regionfinansierad vård, har en försäkring som ger ersättning vid undvikbara skador som uppstår vid behandling

LÖFS HÅLLBARHETS- RAPPORTERING

Ett företag som tar socialt och miljömässigt ansvar och är långsiktigt ekonomiskt hållbart har konkurrensfördelar. För Löf innebär det att vi arbetar med utgångspunkt i vårt hållbara styrkort, där vi med kunden i centrum balanserar styrning av kundfrågor med hållbarhetsperspektiven ekonomi, socialt och miljö. Vi tror detta i förlängningen skapar de bästa förutsättningarna för en hållbar utveckling.

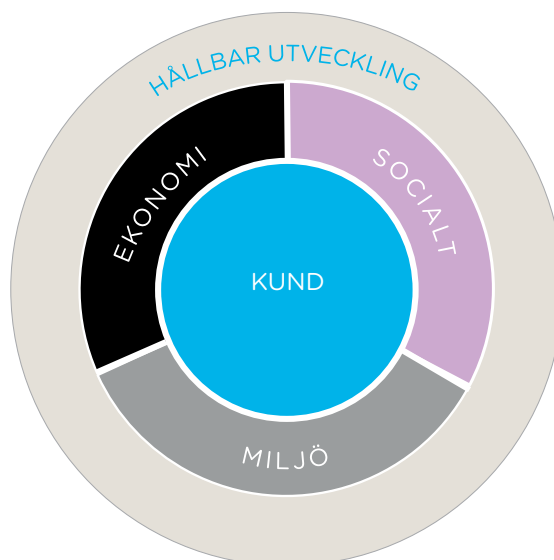
Utgångspunkten för den strategiska styrningen är en årlig omvärldsanalys för varje perspektiv i det hållbara styrkortet. Utifrån denna analys och tillsammans med Löfs varumärkesplattform samt Löfs strategi tas långsiktiga hållbarhetsmål fram för varje perspektiv. Aktiviteter för att uppnå beslutade hållbarhetsmål är en del av den årliga affärsplaneringen.

Vårt löfte "En patientförsäkring för alla" är kärnan i vårt hållbarhetsarbete. Varumärkesplattformen styr utformning av hållbarhetsmål och arbete inom alla områden.

En styrka i vår hållbara styrning är vårt väl etablerade samarbete mellan interna avdelningar och de fackliga organisationerna, där hög delaktighet är en del av allt från strategiframtagande till projektstyrning.

Löfs principer för företagsstyrning bygger på en risk- och kontrollmedveten styrning. Målet med Löfs interna styrning, riskhantering och kontroll är att skapa en sund och effektiv operativ modell samt en kontrollstruktur som säkerställer att Löfs affärs- och verksamhetsmål uppnås. Risk utgör en naturlig del av verksamheten, där både riskbegränsning och risktagande krävs för att nå måluppfyllnad.

Löf arbetar processororienterat för att säkerställa effektivitet i organisationen. Löfs riskhanterings- och internkontrollsystem utgår från de kritiska processerna, där Löfs väsentliga risker och kontroller är identifierade, värderade och hanterade i verktyg som säkerställer spårbarhet. I Löfs *Riskpolicy* delas verksamhetens risker in i en riskkarta med sex riskkategorier, samt i vilka övriga styrdokument som de olika riskkategorierna regleras vidare (se Not 2 Risker och riskhantering).

Löfs hållbara styrkort

LAGSTADGAD HÅLLBARHETSRAPPORTERING

I följande avsnitt redovisar vi styrning och utfall i enlighet med de nya kraven på hållbarhetsrapportering. Då vi ser en tydlig koppling mellan krav och våra strategiska satsningar per område i vårt hållbara styrkort, har vi valt att bygga upp hållbarhetsrapporteringen enligt dessa.

Ansvar för sociala förhållanden genom

SOCIALT

AKTIVT SKADEFÖREBYGGANDE ARBETE

Som ett företag med en viktig roll i Sveriges välfärdssystem har vi ett tydligt ansvar för sociala förhållanden. Ett av Löfs uppdrag är att bedriva skadeförebyggande arbete för att minska onödigt lidande och försämrad livskvalitet. Vår vision *”Inga undvikbara skador i vården”* är en central del i vårt hållbarhetsarbete.

I enlighet med *Policy för skadeförebyggande arbete* ska Löfs skadeförebyggande verksamhet vara baserad på skadestatistik. Löf ska stödja sina ägare (Sveriges landsting och regioner) samt professionella yrkesorganisationer i deras patientsäkerhetsarbete. Det gör vi genom att bidra till forskning, samt möta ett behov av ökad kunskap om patientsäkerhet genom exempelvis utbildning och föreläsningar.

Grunden i Löfs skadeförebyggande arbete är de så kallade Säker-projekten som Löf driver tillsammans med över 50 professionella yrkesorganisationer.

Patientsäkerhetsarbetet ligger högt på Löfs agenda, och såväl resultat som risker följs löpande upp för att minimera risken att de faller ut. De största identifierade riskerna är att vi inte uppnår uppsatta skadeförebyggande mål, och därmed de effekter som ägarna förväntar sig, samt att brister i Löfs operativa arbete negativt kan påverka förtroendet för Löf.

Ansvar för personal genom

SOCIALT

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

I enlighet med vår *Hållbarhetspolicy* ska Löf vara en värderingsstyrd organisation. Löfs värderingar är en grund för hur våra medarbetare förhåller sig till varandra, kunder och andra intressenter. Löfs företagskultur utgår från värdegrunden och våra värderingar Aktiv, Effektiv, Respektfull och Professionell.

Utöver hållbarhetspolicyn har Löf även en *Personalpolicy* som styr över hur Löf ska förhålla sig vid hantering av personalfrågor. I enlighet med personalpolicyn har Löf nolltolerans mot mobbing och trakasserier i alla former.

Löf följer upp värdegrunden genom årliga medarbetarundersökningar.

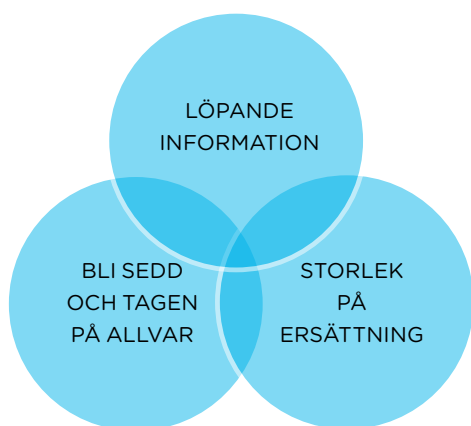
Den övergripande medarbetarnöjdheten i 2018 års undersökning var över 79 (77) %, vilket är en höjning från föregående år med en högre svarsfrekvens. Nästan 80 (76) % av våra medarbetare tycker att våra värderingar genomsyrar Löfs verksamhet. Vi har de senaste åren bedrivit ett aktivt värderingsarbete, då vi tror det är kärnan i att skapa en trygg och positiv arbetsplats.

Löf värderar brister i målkvalitet som den högsta risken på området, men även här har Löf höjt sig från föregående år från 65 % till 71 %. Våra största styrkor enligt 2018 års undersökning är återkoppling från chefer och det sociala klimatet.

AKTIVT MÅLGRUPPSARBETE

Löfs kundrelationer bygger helt på förtroende. Det är därför av stor vikt att Löfs kunder behandlas med respekt för mänskliga rättigheter och att ingen kund gynnas framför någon annan. Genom *Policy för skadereglering* styr Löf skaderegleringen. De övergripande målen med skaderegleringen är att den ska vara konsekvent, av god kvalitet, transparent samt alltid beakta kundens rättigheter. Kunden ska alltid ha den ersättning hen är berättigad till. I de fall där osäkerhet råder kring två eller flera olika bedömningar i ett ärende, ska bedömning alltid göras till kundens fördel.

Löf mäter hur nöjda våra kunder är med vårt arbete. Detta görs genom löpande kundenkäter som sammanställs till ett nöjd kundindex (NKI). Vi kompletterar detta med kundintervjuer för att förstå vad som är viktigt för våra kunder. Löfs mål är att ha en hög kundnöjdhet och en bra dialog med kunderna.

De tre viktigaste frågorna för våra kunder är fortlöpande information, att bli sedd och tagen på allvar, samt storlek på ersättning. En faktor som också påverkat våra kunder är den självrisk som tidigare dragits från ersättningarna enligt patientskadelagen. Löfs bolagstämman fattade under 2017 beslut om att självriskan ska jämkas till 0 kr så att den enskilda kunden inte ska drabbas. Detta började gälla med ersättningsbeslut tagna efter 2018-01-01.

Vår kundnöjdhet skiljer sig mellan de kunder som får ersättning och de som inte får ersättning. NKI bland de kunder som ersatts låg under 2018 på 76 (75), vilket är en fortsatt ökning från 2017. NKI för

de kunder som inte ersatts ligger på 38 (40), vilket innebär att vi tappat något för de som ej ersatts.

De senaste åren sammantaget har ökningen på NKI varit markant både för kunder som ersatts och kunder som inte ersatts. Förflyttningen från 2012, när NKI-mätning inleddes, är tydlig. Då låg siffrorna på 69 för ersatta och 33 för ej ersatta. Denna utveckling samtidigt som den kraftiga ökningen av antalet anmälningar som skett under denna period visar att vi arbetat med ett tydligt kundfokus och kundservice.

Vi arbetar fortsatt fokuserat på kundbemötande och att på ett tydligt sätt förklara varför vi fattar de beslut vi fattar.

Under 2018 tog vi emot ca 17 000 skadeanmälningar vilken är en ökning med ca 4 % mot 2017. Trots det ökade inflödet har vi lyckats hålla fast vid målsatta handläggningstider men med något ökad ärendebalans.

De kunder som inte är nöjda med Löfs beslut eller handläggning kan vända sig till Löfs klagomålsfunktion för att få sitt ärende omprövat. Kunder kan även begära ett rådgivande yttrande av Patientskadenämnden (PSN), vars yttrande Löf i regel alltid följer. Under 2018 har 1 687 (1 639) ärenden avseende Löf överlämnats till PSN. Om kunden inte delar Löfs eller PSNs bedömning kan talan väckas vid allmän domstol.

Löf ska även ta ansvar för att kapitalplacering och köp av tjänster från leverantör sker med respekt för mänskliga rättigheter. Detta sker dels genom tydliga krav genom vår placeringspolicy, där krav ställs på tillåtna placeringstyper. Köp av tjänster regleras inom området genom uppförandepolicy, med krav avseende motverkande av terrorism och krav på att följa Svensk försäkrings rekommendationer.

Löf hanterar känsliga personuppgifter och risken att sådana sprids till fel part är en väsentlig risk som berör respekt för mänskliga rättigheter. Vi arbetar aktivt med informationssäkerhetsfrågor och har ett flertal kontroller i vår risk- och internkontrollstruktur för att begränsa sannolikheten att detta sker.

Motverkande av korruption genom

EKONOMI

LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR EKONOMI

Långsiktig ekonomisk stabilitet nås genom ett aktivt solvensstärkande och kapitalkravsreducerande arbete. Genom en aktiv riskstyrning nås en önskvärd risknivå övergripande för Lof i enlighet med krav ställda i *Riskpolicy*.

Löfs riskfunktion är ansvarig för riskkontroll och självständig uppföljning av Löfs riskprofil och riskexponering. Motverkande av korruption är en naturlig del i vårt risksystem, samt en förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi, och hanteras därför som compliancerisk. Compliancerisker bevakas av Löfs compliancefunktion, en självständig funktion som bedriver sitt arbete fristående från andra funktioner i verksamheten. Som stöd för arbetet finns även *Policy för hantering av intressekonflikter*, *Uppförandepolicy* med krav på

god affärsetik samt *Placeringspolicy* med krav avseende affärsetik och antikorrupktion. I *Policy för betalning* regleras hur attest ska gå till.

Som ömsesidigt försäkringsbolag styrs Löfs långsiktiga ekonomi av vårt solvensmål, där vi långsiktigt eftersträvar en solvenskapitalkvot mellan 150 % och 200 %. Vid 2018 års utgång låg solvenskapitalkvoten på 145 %.

Lof har också som mål att inte ha några allvarliga risker eller anmärkningar från intern och extern revision. Under 2018 har internrevision granskat intern kontroll vid ORSA och kapitalförvaltning och bedömt dessa som tillfredsställande.

Miljöarbete genom

MILJÖ

HÅLLBART MILJÖARBETE GENOM

PLACERINGAR, INKÖP OCH DIGITALISERING

Löfs miljöarbete styrs av vår *Hållbarhetspolicy*. Policyn innebär att Lof alltid ska sträva efter att minska negativ miljöpåverkan av verksamheten och stödjer försiktighetsprincipen vad gäller miljörisker, främjar ett miljömässigt ansvarstagande bland medarbetarna, samt uppmuntrar utveckling och spridning av miljövänlig teknik.

Lof har ett begränsat miljöavtryck, och därav är inga betydande miljömässiga risker identifierade. Vi ser ändå att Löfs bidrag är betydande, givet vår storlek, avseende kapitalplaceringar och inköp. Vi lägger därför vår energi och resurser där de gör mest nytta enligt följande prioritetsordning:

1. Kapitalplacering
2. Inköp/leverantörer
3. Lokal, produktion och beteenden

Under 2018 har en uppdatering av Löfs hållbarhetskrav i kapitalförvaltning inletts. Vi har även arbetat med att vidareutveckla miljökrav vid upphandling och hur detta ska följas upp. Slutligen har vi kartlagt Löfs energiförbrukning för att bättre förstå och kunna arbeta med våra största energitjuvar. Drygt hälften av vår energiförbrukning går åt till att upprätthålla vår digitala miljö.

FÖRVALTNINGS- BERÄTTELSE

Styrelsen och verkställande direktören för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag (Löf) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari - 31 december 2018, bolagets tjugofjärde verksamhetsår.

ÄGARFÖRHÅLLANDEN OCH ORGANISATION

Löf är ett rikstäckande ömsesidigt försäkringsbolag som ägs av sina försäkringstagare, Sveriges landsting och regioner, och står under Finansinspektionens tillsyn. Bolaget har en bifirma, Patientförsäkringen LÖF.

Bolagsstämman är Löfs högsta beslutande organ och Löfs ägare, Sveriges landsting och regioner, representeras vid bolagsstämman av högst två fullmäktige var.

Via ägardirektiv till styrelsen anger bolagsstämman hur verksamheten i bolaget ska bedrivas. Därutöver finns även ett ägarråd där ägarrepresentanter har möjlighet att diskutera och bereda frågor. Delägarna har även utsett en valberedning för att tillvarata deras intressen vid tillsättning av styrelse och revisorer.

Löf ska inom ramen för försäkringsverksamheten i enlighet med av Finansinspektionen meddelat tillstånd för verksamheten teckna försäkring med landsting och regioner, utreda och lämna ersättning till patienter som drabbats av en skada inom vården samt genom skadeförebyggande arbete verka för att antalet skador inom vården minskar. Verksamheten syftar primärt inte till att skapa vinst för att kunna lämna avkastning åt ägarna.

Premieberäkningen ska vara baserad på försäkringstekniska bedömningar samt styrelsens bedömning av Löfs solvensmål. Solvensmålet fastställs av styrelsen i enlighet med Löfs egna solvens- och riskbedömning (ORSA).

Löf ska vid var tid ha en solvenskapitalkvot som med god marginal uppfyller gällande regler och

myndighetskrav. Därtill har bolaget en skyldighet att sträva efter att uppnå det solvensmål som styrelsen beslutat enligt ORSA.

Kapitalförvaltningens mål är att utifrån akksamhetsprincipen, gällande lag och Löfs riskutrymme lämna en stabil avkastning utifrån gällande marknadsförutsättningar och portföljens karaktär över tid samt att säkerställa att det finns fullgod likviditet för att kunna fullfölja bolagets betalningsåtaganden.

VERKSAMHET OCH UPPDRAG

Löf har i uppdrag att bedriva försäkringsverksamhet avseende delägarnas ansvar för patientskador i samband med vård och behandling. Bolaget handlägger den övervägande delen av alla patientskadeärenden som berör den offentligt finansierade hälso- och sjukvården i Sverige.

Samtliga landsting och regioner har tecknat följande försäkringar hos Löf:

- *Patientförsäkringen* lämnar ersättning för personskada under förutsättning att personskadan uppkommit i samband med den offentligt finansierade hälso-, sjuk- eller tandvården i Sverige.
- *Ansvarsförsäkringen* lämnar ersättning för personskada som uppkommit i samband med den offentligt finansierade hälso-, sjuk- eller tandvården i Sverige och som orsakats genom skadeståndgrundande fel eller försummelse (culpa).
- *Behandlingsskadeförsäkring vid utlandsvård* lämnar ersättning i enlighet med vissa bestämmelser i patientskadelagen för kroppsskada som uppkommit i samband med vård utomlands inom ramen för den offentligt finansierade hälso-, sjuk- eller tandvården i Sverige.

- *Särskilt försäkringsåtagande avseende patienter som smittats med hepatit C inom svensk sjukvård till och med år 1991 lämnar ersättning till patient som smittats i direkt samband med blodtransfusion inom sådan vård som landsting/region bedrivit i Sverige.*

Som komplement till den renodlade försäkringsverksamheten ska Löf arbeta för att bidra till att antalet skador i vården minskar. Det aktiva skadeförebyggande arbetet sker i samarbete med vårdgivare och yrkesorganisationer inom vården.

Merparten av Löfs medarbetare arbetar med skadereglering.

Inom parentes angivna tal avser motsvarande period under 2017.

SKADEVERKSAMHETEN

Under 2018 har Löfs skadeorganisation fortsatt det pågående förbättrings- och utvecklingsarbetet inom skadeprocessen med målsättningen att korta handläggningstiderna och öka kundnöjdheten. Här ska särskilt framhållas "En kundorienterad skadeprocess", vilket är ett övergripande projekt avseende översyn av hela skaderegleringsprocessen med kundperspektivet i fokus.

Antalet anmälningar har fortsatt att öka under 2018 och uppgick till 16 958 (16 261) stycken, vilket motsvarar en ökning med cirka 4 (2) % jämfört med 2017. Löfs uppfattning är att utvecklingen med en fortsatt årlig ökning av antalet anmälningar kommer att bestå. Det huvudsakliga skälet till bedömningen är en stark korrelation mellan antalet kontakter med vården och antalet gjorda anmälningar. Kombinationen av en ökande befolkning och en allt högre levnadsålder leder till fler vårdkontakter och därmed fler skadeanmälningar. En annan bidragande orsak

kan vara att landsting och regioner idag arbetar mer aktivt med patientsäkerhet, vilket ger en ökad kunskap om Löf och patientförsäkringen. Sedan 2011 har sjukvårdspersonalen en skyldighet att informera om möjligheten till ersättning vid patientskada.

Av de skadeanmälningar som kommer in till Löf är det drygt 40 % som enligt patientskadelagen har rätt till ersättning. Under 2018 har antalet beslut om ersättningsbar skada föreligger eller inte skett i cirka 15 500 (17 100) ärenden. Det minskade antalet beslut är en konsekvens av personalomsättning och utbildningsinsatser inom organisationen.

Handläggningstid från beslut om ersättningsbar skada till slutreglering är i hög grad beroende av skadans komplexitet och svårighetsgrad. Målsättningen är att 75 % av alla anmälda ärenden ska få ett första beslut inom sju månader, vilket Löf under 2018 tillsammans med samtliga andra tidsmål överträffat. Utbetalda försäkringsersättningar till kunder uppgick till cirka 593 (618) mkr, vilket motsvarar en minskning med cirka 4 % jämfört med 2017. Minskningen bedöms temporär och är främst orsakad av under året genomförda processförstärkande åtgärder.

De kunder som inte är nöjda med Löfs beslut eller handläggning kan vända sig till Löfs klagomålsfunktion för att få sitt ärende omprövat. Kunder kan även begära ett rådgivande yttrande av Patientskadenämnden (PSN), vars yttrande Löf i regel alltid följer. Om kunden inte delar Löfs eller PSNs bedömning kan talan väckas vid allmän domstol.

Under 2018 har 1 687 (1 639) ärenden avseende Löf överlämnats till PSN vilket motsvarar en ökning på cirka 3 % jämfört med 2017.

SKADEFÖREBYGGANDE VERKSAMHET

Löf har som ett av sina uppdrag att arbeta för ökad patientsäkerhet i svensk sjuk- och tandvård. Arbetet ska bidra till att minska antalet skador, men också minska lidandet för den som drabbas av skada.

Patientsäkerhetsarbetet bedrivs tillsammans med Löfs ägare och professionella yrkesorganisationer. Löfs skadestatistik utgör grunden för val av områden och metoder. Löf samarbetar med över 50 medicinska professioner i stora projekt för att förebygga skador inom bland annat förlossningsvård, höft- och knäprotesoperationer,

bukkirurgi, traumasjukvård, psykiatri och infektionssjukvård. Mindre omfattande projekt bedrivs inom andningssjukvård, fotkirurgi, läkemedelsförväxlingar, checklistor samt varningssystem för att identifiera patienter som riskerar att försämrans.

Löf bedriver en omfattande utbildningsverksamhet avseende patientsäkerhet, i form av föreläsningar, kurser och genom framtagande av utbildningsmaterial. Löf bidrar dessutom till forskning inom patientsäkerhet.

DET FINNS MÅNGA SKÅL FÖR LÖF ATT ARBETA MED PATIENTSÅKERHET

Det viktigaste skålet är etiskt och humanitärt. Det är inte acceptabelt att patienter undvikbart skadas i vården och vi är därför skyldiga att arbeta för att minska onödigt lidande och försämrad livskvalitet. Ett annat viktigt skål rör de anstållda i vården; medarbetare som varit delaktiga i en situation som lett till vårdskada bär med sig vetskapen om detta under lång tid. Åven ekonomiska skål finns då det kråvs resurser för att behandla patienter som drabbats av en skada.

VÅRA PATIENTSÅKERHETSPROJEKT

Löf driver i samarbete med olika yrkesorganisationer flera patientsäkerhetsprojekt. Syftet med projekten är att vara ett stöd för sjukvårdens patientsäkerhetsarbete och att sprida goda exempel och bästa praxis. Löfs roll är att stödja projekten administrativt och ekonomiskt medan yrkesorganisationerna står för det medicinska innehållet.

Såker-modellen

Flera av projekten genomförs med en projektmetod som vi kallar Såker-modellen. Grundtanken i projekten är icke-normerande självvärdering åtföljd av extern granskning, åtgärdsöverenskommelse och uppföljning.

Våra projekt inom Såker-modellen:

- *Såker Förlossningsvård*: Projektet är en nationell granskning av förlossningsvården. Syftet med projektet är att minska allvarliga skador på barnet på grund av undvikbar syrebrist i samband med förlossningen samt bäckenbottensskador på mamman.
- *Såker Traumavård*: Syftet med projektet är att höja kvalitet och såkerhet vid omhändertagande av traumapatienter.
- *Såker Suicidprevention*: Projektets mål är att förbättra suicidprevention och förebygga nya suicidförsök samt att bidra till ett strukturerat arbetssätt över hela landet.
- *Såker Bukkirurgi*: Projektet har som syfte att halvera risken för vårdskada och komplikation i samband med bukkirurgi.
- *PRISS - ProtesRelaterade Infektioner Ska Stoppas*: Projektet är ett nationellt tvärprofessionellt samarbete för säkrare protesoperation i knå och höft. Målet är att minska antalet postoperativa infektioner med hälften.
- *Såker Sepsisvård*: Syftet är att minska dödlighet och sjuklighet i sepsis genom att korta tid till korrekt diagnos och behandling av sepsis ("allvarlig blodförgiftning").

Lås mer om våra projekt och vårt skadeförebyggande arbete på: www.lof.se/patientsakerhet

VÄSENTLIGA HÄNDELSE UNDER ÅRET

Inga väsentliga händelser har inträffat under året.

EKONOMISK ÖVERSIKT

Premieinkomst

Premieinkomsten, tillika premieintäkten, uppgår till 1 350 000 (1 395 000) tkr. Premien beräknas i enlighet med gällande regelverk och med avseende på förväntade intäkter och kostnader för verksamhetsåret 2018, samt med beaktande av bolagets solvensposition och de solvensmål som styrelsen har beslutat att gälla för bolaget.

Försäkringsersättningar och försäkringstekniska avsättningar

Försäkringsersättningar uppgår till 1 102 095 (1 312 228) tkr. Årets skadeutbetalningar, inklusive driftskostnader för skadereglering uppgår till 839 884 (866 245) tkr och avsättningen för oregrerade skador ökade med 262 211 (445 983) tkr.

Försäkringsersättningarna har minskat under året och förklaringen är främst att Lof har gjort avvecklingsvinster på reserverna. Dessa är kopplade till förändrat antagande om livslängd samt revidering av IBNR-modellerna. Förändringarna implementerades per 2018-12-31. Ränteutvecklingen under 2018 har inte varit gynnsam och ökar nivån på reserverna, men sammantaget är avvecklingsresultatet positivt.

Kapitalavkastning och placeringstillgångar

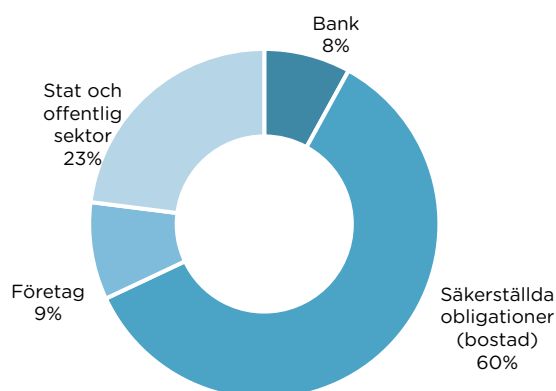
Total redovisad kapitalavkastning inklusive extern förvaltningskostnad uppgår till 31 629 (-35 854) tkr. Direktavkastningen beräknas till 0,28 (-0,29) % och totalavkastning inklusive orealiserade värdeförändringar till 0,45 (-0,36) %. Den starkare direktavkastningen under 2018 är en följd av en något högre kreditspread i portföljen och en uppgång i genomsnittlig löptid. Den orealiserade värdeförändringen till följd av ränterörelser under perioden uppgick vid utgången av året till 20 298 (-423) tkr och har påverkat totalavkastningen med 0,17 (-0,07) %. Löptiden (durationen) för tillgångsportföljen var vid årets slut 3,0 (2,0) år.

Lof förvaltar räntebärande placeringstillgångar vars bokförda värde totalt uppgår till 11 397 879 (10 920 026) tkr. Tillgångsportföljen är som helhet placerad i likvida noterade värdepapper på den svenska räntemarknaden. Placeringstillgångar är

värderade till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat. Se vidare Not 1 Redovisningsprinciper.

Bolagets placeringspolicy bygger på ett lågt risktagande och höga etiska, miljömässiga och sociala krav på hur förvaltningen ska bedrivas. Förvaltningen av Lofs placeringstillgångar hanteras av Swedbank Robur Fonder AB via ett diskretionärt förvaltningsuppdrag.

Exponeringen av placeringstillgångarna är fördelade enligt nedan per 2018-12-31:

Driftskostnader

Driftskostnader uppgår till 63 930 (51 901) tkr. En översyn av grunderna för fördelning av driftskostnader har gjorts för att bättre motsvara bolagets verksamhet. Ökningen mellan åren är huvudsakligen en effekt av denna förändring.

Årets resultat

Resultatet före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 215 793 (-4 713) tkr. Konsolideringskapitalet har ökat något under 2018 och uppgår till 3 054 720 (2 841 392) tkr. Konsolideringsgraden uppgår per årsskiftet 2018 till 226 (204) %.

Resultatet efter bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 58 700 (-4 630) tkr.

Totalkostnadsprocent

Totalkostnadsprocenten uppgår till 86,4 (97,8) %, vilket är 11,4 procentenheter lägre jämfört med föregående år. Minskningen är främst en effekt av lägre avsättningar för oregrerade skador.

EGEN RISK- OCH SOLVENSBEDÖMNING

Den egna risk- och solvensbedömningen (ORSA) är en årlig process där ett viktigt syfte är att bedöma vilket solvensbehov Lof har givet bolagets riskprofil och riskexponering. Stresstester och scenarioanalyser används för att prognostisera hur Lofs solvensposition skulle påverkas vid olika typer av negativa händelser.

Bedömningen av solvensbehovet baserades på nivå på solvenskapitalkvoten som är önskvärd för att Lof ska klara specifika negativa scenarier utan att bryta mot lagstadgade krav om en solvenskapitalkvot överstigande 100 % och därmed komma i en situation där det är nödvändigt att på kort tid stärka kapitalbasen.

Som en del av den egna risk- och solvensbedömningen har Lof tagit fram en plan för framtida finansiering av bolaget. Då Lof primärt finansieras av premier består detta främst i att bedöma premiebehovet för prognosperioden. Analyser har även gjorts av åtgärder som potentiellt kan stärka Lofs solvensposition genom att över tid förändra marknadsriskexponeringen.

Lofs solvenskapitalkvot uppgick per 2018-12-31 till 145 (151) %, vilket ligger något under det långsiktigt eftersträlvade målintervall (150-200 %) som styrelsen beslutat om. Enligt basscenariot beräknas solvenskvoten överstiga 150 % i slutet av affärsplanepreioden.

HÅLLBARHET

Ett företag som tar socialt och miljömässigt ansvar och är långsiktigt ekonomiskt hållbart har konkurrensfördelar. För Lof innebär det att vi jobbar med utgångspunkt i vårt hållbara styrkort där vi med kunden i centrum balanserar styrning av kundfrågor med hållbarhetsperspektiven ekonomi, socialt och miljö.

Utgångspunkten för den strategiska styrningen tas i en årlig omvärldsanalys inom varje perspektiv i Lofs hållbara styrkort. Utifrån denna tillsammans med Lofs varumärkesplattform och Lofs strategi tas långsiktiga hållbarhetsmål fram för varje perspektiv i det hållbara styrkortet. Aktiviteter för att uppnå beslutade hållbarhetsmål är en del av den årliga affärsplaneringen.

Vårt löfte ”En patientförsäkring för alla” är kärnan i vårt hållbarhetsarbete, och varumärkesplattformen styr utformning av hållbarhetsmål och arbete inom alla områden.

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har Lof valt att upprätta den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport. Rapporten har infogats i årsredovisningsdokumentet före förvaltningsberättelsen. Hållbarhetsrapporten har överlämnats till revisorn samtidigt som årsredovisningen.

MEDARBETARE

Medelantalet anställda verksamhetsåret 2018 uppgår till 171 (160) anställda. Andelen kvinnliga medarbetare var 63 (63) % och medelåldern för samtliga medarbetare var 43 (42) år.

Lof har under de senaste 10 åren varit en växande organisation eftersom anmälda skador ökat i antal samt att nya funktioner tillförts. Lof har därför löpande rekryterat nya medarbetare, för vilket vi utvecklat effektiva metoder för rekrytering och introduktion. Vi tror att vi nu har nått en bra nivå så att vi med nuvarande personalstyrka och ökad digitalisering står väl rustade inför kommande år.

Till vår hjälp har vi också cirka 170 specialitälkare som medicinska rådgivare inom ett stort antal medicinska områden. De medicinska rådgivarnas relation till Lof och deras oberoende ställning som rådgivare säkras bland annat genom att avtal tecknas enligt Lof inköpsprocess som även inkluderar hantering enligt lag om offentlig upphandling (LOU). För ett litet antal undantag där det inte varit möjligt att teckna affärsavtal har medicinska rådgivare visstidsanstälts för kortare uppdrag.

Utbildning och kompetensutveckling

Lofs medarbetare har en hög utbildningsnivå och en stor bredd avseende utbildnings- och yrkesbakgrunder. Lof lägger stor vikt på kontinuerlig kompetensutveckling och har en gedigen introduktionsutbildning för nya medarbetare, behovsanpassad påbyggnad inom respektive ämnesområde, samt en diplomutbildning i egen regi. Vi är en lärande organisation där våra medarbetare bidrar i olika roller i allt från att handleda nya kollegor till att utveckla kompetens på de mest kvalificerade nivåerna.

Engagemang och utveckling

Löf lägger stor vikt vid att skapa delaktighet och medarbetarengagemang för att vara en effektiv och professionell organisation som alltid erbjuder så bra service som möjligt. Vi engagerar medarbetare och fackliga organisationer i vår verksamhetsstyrningsprocess och i fortlöpande utvecklingsarbete. Det har bland annat omfattat förvaltning av interna regelverk samt utveckling av nytt telefonsystem, omfattande utveckling av skaderegleringsarbetet och dess systemstöd samt ett nytt intranät.

Målstyrning

Löf är en värderings- och målstyrd organisation. Vårt balanserade målkort har tillämpats på medarbetarnivå så att alla får en tydlighet i kopplingen mellan övergripande- och individuella mål. Målstyrningen utvecklas kontinuerligt för att vi ska bli en stabil organisation med effektiva processer och kvalitet som leder till ökad medarbetar- och kundnöjdhet.

Arbetsmiljö

Löf har ett aktivt arbete i samverkan med personalorganisationerna inom såväl arbetsmiljö-

som likabehandlingsområdet. Det har resulterat i goda resultat kring bland annat medarbetarnöjdhet, hälsa, jämställda löner och könsfördelning på kvalificerade positioner.

Utlagd verksamhet

Kapitalförvaltningen rörande placeringstillgångar har hanterats av Swedbank Robur Fonder AB via ett diskretionärt förvaltningsavtal. Internrevision har tillhandahållits av Öhrlings Pricewaterhousecoopers AB. Deposition av Löfs långtidsarkiv tillhandahålls av Region Skåne. Colocation av IT-servrar hanteras av Teracom. SAS Institute AB har tillhandahållit rapportverktyg för Solvens II och datalagring. Löneadministration har från och med mars hanterats av ECIT Services AB.

Utförligare beskrivning av Löfs medelantal anställda, löner och ersättningar ges i not 21.

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Riskhantering är en central del av Löfs verksamhet som försäkringsbolag. Resultatutvecklingen påverkas av faktorer som till sin natur är osäkra, såsom skadefrekvenser och ränteutveckling. Goda

kunskaper om de risker som bolaget är exponerat mot och ett strukturerat arbete med riskhantering skapar förutsättningar för affärsmässiga beslut som långsiktigt kan stärka bolagets ekonomiska ställning. Riskhanteringsprocessen består av löpande arbete i den operativa verksamheten och av återkommande kontrollaktiviteter. På övergripande nivå är riskhanteringsprocessen gemensam för samtliga riskkategorier och delas in i fem processteg: identifiera, värdera/mäta, hantera, följa upp samt rapportera risker.

Löfs solvensrelaterade riskprofil är tydlig och tämligen stabil. De riskkategorier som främst driver kapitalkrav och där riskmaterialisering kan ha betydande resultatpåverkan är försäkringsrisk (primärt i form av reservrisk) och marknadsrisk (primärt i form av ränterisk).

En utförligare beskrivning av Löfs risker och riskhantering återfinns i not 2.

FRAMTIDA UTVECKLING

Verksamheten

Löf arbetar kontinuerligt med förbättringar utifrån ett kundperspektiv. Inom ramen för projektet en kundorienterad skadeprocess arbetar Löf aktivt för att öka digitaliseringsgraden ytterligare och undersöka framtida möjlighet för kunderna att självskadereglera. Under hösten 2018 har Löf tillsammans med en handfull kunder testat ett nytt skadesystem som utvecklats för att möta dessa målsättningar och höja kundnöjdheten. Det nya systemet planeras att tas i drift under 2019 för skador inom tandvården, vilka motsvarar cirka 10 % av Löfs totala antal ärenden.

Utöver ovan nämnda projekt för att stärka kundnöjdhet så arbetar Löf även med framtidsprojekt inom perspektiven ekonomi och socialt för att optimera placeringsstrategi, höja effektivitet, anpassa till kommande regelverk samt vidareutveckla arbetsmiljön.

Regelverk

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar vilka väsentligt kan komma att präglade Löfs verksamhet. Regelverksförändringarna kommer därmed också att påverka företagens risker och riskhantering. Löf bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk.

Ett regelverk som kommer att kunna ge stora följder på verksamheten i Löf är den internationella organisationen IASBs (International Accounting Standard Board) beslut om en helt ny standard om redovisning av försäkringskontrakt (IFRS 17) som börjar gälla 2022-01-01. Redovisningsföreskriften IFRS 17 innebär genomgripande förändringar för hur försäkringsverksamheten både värderas och presenteras i redovisningen. I vilken utsträckning standarden blir tillämplig på Löf som ömsesidigt bolag är oklart. Regelverksförändringar rörande redovisningsregler har kommenterats vidare i not 1 Redovisningsprinciper.

Från den 25 maj 2018 gäller den allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) som lag i Sverige. Det är en EU-gemensam förordning som ersätter personuppgiftslagen (PUL). Mycket är oförändrat men förordningen innehåller också viktiga nyheter, bland annat införs kraftiga sanktionsavgifter för företag som brister i sin behandling av personuppgifter. Löf behandlar i stor utsträckning känsliga personuppgifter som är särskilt skyddsvärda enligt förordningen. Under året har därför stora ansträngningar gjorts för att fullt ut anpassa bolaget till de nya kraven och säkerställa att Löf behandlar alla personuppgifter i enlighet med de legala kraven. En omfattande kartläggning av verksamheten har genomförts, system har uppdaterats och anpassats, medarbetare har utbildats, dataskyddsombud har utsetts och interna styrdokument och användarstöd har upprättats och uppdaterats. Fortsatta anpassningar till regelverket kommer dock att krävas framöver.

Även EU:s försäkringsdistributionsdirektiv (IDD) har trätt i kraft under året med krav på verksamhetsanpassningar, dessa bedöms dock påverka Löf till mindre del.

Under 2018 har Eiopa påbörjat en översyn av Solvens II vilken förväntas vara klar 2020. Det går i dagsläget inte att med säkerhet fastställa i vilken omfattning nuvarande regelverk kommer att förändras och vilken påverkan detta får på Löf. Bolaget följer aktivt Eiopas arbete för att i god tid kunna identifiera möjliga förändringar och effekter på Löfs verksamhet.

FEMÅRSÖVERSIKT OCH NYCKELTAL

tkr	2018	2017	2016	2015	2014
RESULTAT					
Premieintäkt	1 350 000	1 395 000	1 265 000	1 375 000	950 000
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	52 823	53 757	36 135	51 155	116 907
Övriga tekniska intäkter	189	270	833	268	452
Försäkringsersättningar	-1 102 095	-1 312 228	-1 473 743	-792 022	-1 124 972
Driftskostnader	-63 930	-51 901	-67 977	-89 335	-79 765
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	236 987	84 898	-239 752	545 066	-137 378
Återstående kapitalavkastning	-21 194	-89 611	-87 708	-44 073	-3 193
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	215 793	-4 713	-327 460	500 993	-140 571
Årets resultat	58 700	-4 630	-70 126	-4 550	-3 571
EKONOMISK STÄLLNING					
Placeringsstillgångar inklusive kassa och bank (verkligt värde)	11 690 508	11 138 548	10 695 781	10 409 489	8 825 501
Försäkringstekniska avsättningar	8 661 200	8 398 989	7 953 006	7 299 830	7 317 537
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	1 422 002	1 347 350	1 352 310	1 422 436	226 986
Obeskattade reserver	1 632 718	1 494 042	1 494 042	1 733 042	1 227 499
Övervärden(+)/undervärden(-) i obligationer och andra räntebärande värdepapper			7 185	-27	13 741
	3 054 720	2 841 392	2 853 537	3 155 451	1 468 226
varav uppskjuten skatt i konsolideringskapital	349 402	328 689	328 689	381 269	270 050
Kapitalbas ¹⁾				3 155 478	1 454 485
Erforderlig solvensmarginal ¹⁾				354 076	354 076

	2018	2017	2016	2015	2014
NYCKELTAL					
Skadeförsäkringsrörelse					
Skadeprocent	81,7	94,1	116,5	57,6	118,4
Driftskostnadsprocent	4,7	3,7	5,4	6,5	8,4
Totalkostnadsprocent	86,4	97,8	121,9	64,1	126,8
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning %	0,3	-0,3	-0,4	0,1	1,3
Totalavkastning %	0,5	-0,4	-0,3	0,1	1,4
Ekonomisk ställning					
Konsolideringsgrad %	226	204	226	229	155
SOLVENSRELATERADE UPPGIFTER ²⁾					
Kapitalbas, primärkapital	2 962 165	2 841 926	2 790 036	3 178 600	
Kapitalbas, tilläggskapital	1 350 000	1 395 000	1 265 000	-	
Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet ³⁾	4 312 165	4 220 249	4 055 036	3 178 600	
Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka minimikapital ³⁾	2 941 219	2 823 567	2 755 818	3 178 600	
Minimikapital ⁴⁾	768 475	726 990	689 310	639 107	
MCR-kvot ⁵⁾	3,83	3,88	4,00	4,97	
Solvenskapitalkrav ⁴⁾	2 972 758	2 793 364	2 685 296	2 470 790	
SCR kvot ⁵⁾	1,45	1,51	1,51	1,29	

- 1) Kapitalbas och erforderlig solvensmarginal för 2015 och tidigare är beräknat enligt Solvens I.
- 2) Solvensrelaterade uppgifter är beräknat enligt Solvens II. Jämförelsesiffror 2015 avser öppningsbalansen i Solvens II per 2016-01-01.
- 3) Beräknas enligt 7 kap. FRL.
- 4) Beräknas enligt 8 kap. FRL.
- 5) MCR-kvot respektive SCR-kvot är beräknat som respektive total medräkningsbar kapitalbas dividerat med minimikapital respektive solvenskapitalkrav.

FÖRSLAG TILL RESULTATDISPOSITION

Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen 222 002 256 kr, varav

Balanserat resultat	147 679 693	Styrelsen föreslår att beloppet disponeras enligt följande:	
Fond för verkligt värde	15 622 127		
Årets resultat	58 700 436		
Totalt	222 002 256		
		I ny räkning överförs	<u>222 002 256 kr</u>
			222 002 256 kr

RESULTATRÄKNING

tkr	NOT	2018	2017
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGS- RÖRELSE			
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)			
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)	(3)	1 350 000	1 395 000
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	(4)	52 823	53 757
Övriga tekniska intäkter		189	270
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring)			
Utbetalda försäkringsersättningar	(5)	-839 884	-866 245
Förändring i avsättning för oreglerade skador		-262 211	-445 983
		-1 102 095	-1 312 228
Driftskostnader	(6)	-63 930	-51 901
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		236 987	84 898
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		236 987	84 898
Kapitalavkastning, intäkter	(7)	35 288	2 786
Kapitalavkastning, kostnader	(8)	-3 659	-38 640
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		-52 823	-53 757
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		215 793	-4 713
Bokslutsdispositioner	(9)	-138 676	-
Resultat före skatt		77 117	-4 713
Skatt på årets resultat	(10)	-18 417	83
Årets resultat		58 700	-4 630

TOTALRESULTAT

—

tkr	NOT	2018	2017
Årets resultat		58 700	-4 630
ÖVRIGT TOTALRESULTAT			
Poster som senare kan komma att omföras till resultaträkningen			
Omvärdering av finansiella tillgångar som kan säljas		20 298	-423
Skatt hänförlig till omvärdering av finansiella tillgångar som kan säljas	(10)	-4 346	93
		15 952	-330
Summa totalresultat		74 652	-4 960
Hänförligt till försäkringstagarna		74 652	-4 960

BALANSRÄKNING

tkr	NOT	2018-12-31	2017-12-31
TILLGÅNGAR			
Placeringstillgångar			
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	(11,12)	11 397 879	10 920 026
Fordringar			
Övriga fordringar		68	542
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	(13)	5 197	6 427
Kassa och bank		292 629	218 522
Uppskjuten skattefordran	(10)	-	18 510
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränteintäkter		47 488	101 598
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	(14)	6 473	5 255
SUMMA TILLGÅNGAR		11 749 734	11 270 880
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Garantikapital		1 200 000	1 200 000
Fond för verkligt värde		15 622	-330
Balanserat resultat		147 680	152 310
Årets resultat		58 700	-4 630
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv		1 632 718	1 494 042
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
Avsättning för oreglerade skador	(15)(16)	8 661 200	8 398 989
Andra avsättningar			
Aktuell skatteskuld		721	-
Uppskjuten skatteskuld	(10)	4 253	-
Skulder			
Övriga skulder	(17)	16 225	18 406
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	(18)	12 615	12 093
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		11 749 734	11 270 880

FÖRÄNDRINGAR I EGET KAPITAL

tkr

EGET KAPITALRÄKNING 2018

	Garanti- kapital	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	1 200 000	-330	152 310	-4 630	1 347 350
Resultatdisposition	-	-	-4 630	4 630	-
Totalresultat	-	15 952	-	58 700	74 652
Belopp vid årets utgång	1 200 000	15 622	147 680	58 700	1 422 002

EGET KAPITALRÄKNING 2017

	Garanti- kapital	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Summa eget kapital
Belopp vid årets ingång	1 200 000	-	222 436	-70 126	1 352 310
Resultatdisposition	-	-	-70 126	70 126	-
Totalresultat	-	-330	-	-4 630	-4 960
Belopp vid årets utgång	1 200 000	-330	152 310	-4 630	1 347 350

KASSAFLÖDES- ANALYS

tkr	2018	2017
Kassaflöde från försäkringsverksamheten		
Inbetalda premier	1 350 000	1 395 000
Utbetalda skador	-845 419	-868 119
Utbetalningar avseende driftskostnader	-56 896	-47 716
	447 685	479 165
Kassaflöde från investeringsverksamheten		
Erhållna räntebetalningar på räntebärande värdepapper	248 986	323 702
Köp (-) och försäljning (+) netto av värdepapper	-617 141	-869 906
	-368 155	-546 204
Betald inkomstskatt	-5 423	-5 423
ÅRETS KASSAFLÖDE	74 107	-72 462
Kassa och bank		
Kassa och bank vid årets början	218 522	290 984
Kassa och bank vid periodens slut	292 629	218 522
ÅRETS KASSAFLÖDE	74 107	-72 462

NOTER

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Företagsinformation

Denna årsredovisning för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag har upprättats och godkänts för publicering av styrelsen och verkställande direktören den 5 mars 2019 och planeras att föreläggas bolagsstämman den 14 maj 2019 för fastställande. Bolaget är ett svenskt ömsesidigt försäkringsbolag med säte och huvudkontor i Stockholm, Sverige. Adressen är Swedenborgsgatan 20A, 118 27 Stockholm och organisationsnumret är 516401-8557. Lof bedriver skadeförsäkringsverksamhet och den huvudsakliga verksamheten beskrivs i förvaltningsberättelsen. Rörelsen omfattar en verksamhetsgren (försäkringsklass 13, allmän ansvarighet) och avser direkt försäkring i Sverige.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

Årsredovisningen för Lof är upprättad enligt Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 inklusive dess ändringsföreskrifter och Rådet för finansiell rapporterings rekommendation RFR 2. Bolaget tillämpar lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och Finansinspektionens föreskrifter. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

Ändrade redovisningsprinciper

Redovisningsprinciperna i bolaget är oförändrade jämfört med föregående år.

Nya internationella redovisningsprinciper (IFRS) och förändringar av IFRS som antagits av EU samt lagar och förändringar i Finansinspektionens föreskrifter som ska tillämpas från 2018-01-01 har inte haft någon

väsentlig effekt på företagets redovisning.

Nya redovisningsregler som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade redovisningsregler träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter på de finansiella rapporterna som tillämpningen av nedanstående nya eller ändrade IFRS förväntas få på företagets finansiella rapporter.

IFRS 9, Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument har ersatts av IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. IASB har genom IFRS 9 färdigställt ett helt "paket" av förändringar avseende redovisning av finansiella instrument. Paketet innehåller nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument, en framåtblickande ("expected loss") nedskrivningsmodell och förenklade förutsättningar för säkringsredovisning. IFRS 9 trädde ikraft 2018-01-01, Lof har valt att skjuta på tillämpningen av IFRS 9 till den tidpunkt som IFRS 17 börjar tillämpas. Se vidare beskrivning nedan.

De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av tre kategorier; där värdering antingen sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultatet. Indelningen i de tre kategorierna görs utifrån företagets affärsmodell för de olika innehaven respektive egenskaperna på de kassaflöden som tillgångarna ger upphov till. Fair value option är möjlig att tillämpa för innehav i skuldinstrument i de fall detta eliminerar eller väsentligen reducerar en mismatch i redovisningen. För innehav i eget kapitalinstrument är utgångspunkten att värdering ska ske till verkligt värde via resultatet med en valmöjlighet att istället redovisa värdeförändringar som inte innehas för handel i övrigt totalresultat.

Den nya nedskrivningsmodellen kommer kräva en redovisning av ett års förväntad förlust redan

vid den initiala redovisningen och vid en väsentlig ökning av kreditrisken så ska nedskrivningsbeloppet motsvara de kreditförluster som förväntas uppkomma under den återstående löptiden. De nya reglerna kring säkringsredovisning innebär bland annat förenklingar av effektivitetstester samt utökning av vad som är tillåtna säkringsinstrument och säkrade poster.

Ändring av IFRS 4 avseende Tillämpning av IFRS 9 Finansiella instrument med IFRS 4 Försäkringsavtal. IFRS 9 Finansiella instrument har ett samband med val av tillämpning av principer för redovisning i den kommande redovisningsstandarderna för försäkringsavtal, IFRS 17. Sambandet påverkar val av presentation av ränteeffekter i resultaträkningen eller i övrigt totalresultat vid värdering av åtaganden hänförliga till försäkringsavtal. Sambandet mellan redovisningsstandarderna har medfört att IASB gett ut en förändring av den nuvarande standarden för redovisning av försäkringsavtal, IFRS 4. Förändringen godkändes av EU under 2017.

Förändringen medger två valmöjligheter för försäkringsföretag. Ett alternativ ("deferral approach") är att företag som bedriver försäkringsverksamhet, om vissa kriterier är uppfyllda, kan skjuta upp tillämpningen av IFRS 9. Det andra alternativet ("overlay approach") innebär att de försäkringsföretag som enligt IFRS 9 klassificerar finansiella instrument till verkligt värde via resultaträkningen som under IAS 39 inte var klassificerade till verkligt värde via resultaträkningen medges en alternativ tillämpning av IFRS 9. Det innebär i korthet att de kan välja att presentera skillnaden mellan det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IFRS 9 och det belopp som skulle ha redovisats i resultaträkningen enligt IAS 39 i övrigt totalresultat.

Förändringen i nuvarande IFRS 4 har analyserats av Löf och innebär att bolaget skjuter på tillämpningen av IFRS 9 till den tidpunkt som IFRS 17 börjar tillämpas.

IFRS 16, Leases

IFRS 16 Leases ersätter existerande IFRS relaterade till redovisning av leasingavtal, såsom IAS 17 Leasingavtal och IFRIC 4 Fastställande av huruvida ett avtal innehåller ett leasingavtal. Den nya standarden IFRS 16 Leases ska tillämpas från och med 2019-01-01.

Standarden innebär förändringar framför allt för leasingtagaren, vilket innebär att leasingtagaren redovisar i princip alla leasingavtal med en nyttjanderätt som en tillgång och en leasingskuld i balansräkningen. Redovisningen för leasinggivaren är i allt väsentligt oförändrad. Enligt RFR 2 behöver inte IFRS 16 tillämpas i juridisk person. Löf har valt denna möjlighet och därmed bedöms inte den nya standarden få någon effekt på bolagets redovisning.

IFRS 17, Försäkringsavtal

IFRS 17 Insurance Contracts publicerades i maj 2017 av IASB. Ikraftträdandedatum är 2022-01-01. Tidigare tillämpning är, när/om EU godkänt standarden, möjlig för bolag som samtidigt applicerar IFRS 9 Finansiella instrument och IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder. Införandet av denna standard bedöms få en stor påverkan på redovisningen i de flesta försäkringsföretag både med avseende på värdering och presentation i både balans- och resultaträkningen men även avseende intern uppföljning av verksamheten, givetvis beroende på komplexitet i verksamheten. En väsentlig förändring är att IFRS 17 har tydligare och mer omfattande krav på hur försäkringsavtal ska aggregeras. Förändringarna innebär bland annat att analys av lönsamheten i försäkringsavtalen kommer att bli mer detaljerad vid första redovisningstillfället. Upplivningskraven blir också omfattande. Det finns ännu inga formella beslut från Finansinspektionen med avseende på tillämpning av IFRS 17 i juridisk person. Löf bevakar utvecklingen men en konsekvensanalys avseende IFRS 17 har ännu inte påbörjats.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Redovisningen baseras på historiska anskaffningsvärden med undantag för placeringstillgångarna, vilka redovisas till verkligt värde från och med 2017. De finansiella rapporterna och noterna presenteras i tusentals svenska kronor (tkr) om inte annat anges.

Väsentliga överväganden och bedömningar som påverkar redovisningen

Vid upprättande av finansiella rapporter i enlighet med lagbegränsad IFRS görs bedömningar och uppskattningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal

andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Bedömningar som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och som kan medföra väsentliga justeringar i de finansiella rapporterna kommenteras nedan.

De viktigaste antagandena som påverkar redovisade belopp för tillgångar och skulder är relaterade till de försäkringstekniska avsättningarna. Beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden under nästkommande år. Avsättningarna kontrolleras och utvärderas löpande i det ordinarie boksluts- och prognosarbetet. Eventuellt överskott eller underskott i avsättningen för oreglerade skador, exklusive innevarande skadeår, redovisas i sin helhet i resultaträkningen som ett avvecklingsresultat. Reservrisk och övriga försäkringsrisker kommenteras vidare i not 2 och en redogörelse för bolagets skadekostnadsutveckling de senaste åren finns i not 16.

Placeringsstillgångarna, som är bolagets största tillgångspost, har klassificerats såsom tillgångar som kan säljas och värderats till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat fram till realisationstidpunkten. Då värderingen av placeringstillgångarna i allt väsentligt grundas på observerbara marknadsnoteringar är det bolagets bedömning att denna redovisning utgör en bra presentation av bolagets innehav av placeringstillgångar. Den finansiella risken kommenteras vidare i not 2.

Nedan följer kommentarer till de för Löv viktigaste redovisningsprinciperna

TILLÄMPADE PRINCIPER FÖR POSTER I RESULTATRÄKNING

I resultaträkningen sker en uppdelning i resultatet för försäkringsrörelsen, det tekniska resultatet och det icke-tekniska resultatet, som i huvudsak är hänförligt till kapitalförvaltningen. Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare, det vill säga överföring av försäkringsrisk enligt definitionen i IFRS 4 Försäkringsavtal.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas den totala bruttopremien för direkt försäkring som har inbetalats eller kan tillgodoföras företaget för försäkringsavtal där försäkringsperioden påbörjats före räkenskapsårets utgång. Premieinkomsten avser hela försäkringsperioden oavsett om premien är aviserad eller ej.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen redovisas som ej intjänad premie i balansräkningen. Beräkning av avsättning för ej intjänad premie sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Kapitalavkastning

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av kapitalavkastningen förs över från kapitalförvaltningens resultat till tekniskt resultat för försäkringsrörelsen baserat på de genomsnittliga försäkringstekniska avsättningarna och en kalkylränta som motsvarar den genomsnittliga räntenivån på statsobligationer med en löptid på 10 år.

Försäkringsersättningar

Som försäkringsersättningar redovisas periodens kostnad för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar under perioden utbetalda försäkringsersättningar, förändringar i avsättningar för oreglerade skador samt kostnader för skadereglering.

Driftskostnader

Det tekniska resultatets redovisade driftskostnader för perioden uppdelas på driftskostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I den icke-tekniska redovisningen av kapitalavkastningen ingår driftskostnader för finansförvaltningen. Driftskostnader för skadereglering redovisas bland försäkringsersättningar i resultaträkningen. Driftskostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader och indelas utifrån följande funktioner; skadereglering, administration och kapitalförvaltning.

Pensionskostnader, pensionsförpliktelser och andra ersättningar till anställda

Pensionsförpliktelser omfattar pensionsplaner genom kollektivavtal och socialförsäkringslagar samt genom individuellt avtal för vd. Det förekommer både förmåns- och avgiftsbestämda planer. Löf redovisar samtliga pensionsplaner som avgiftsbestämda pensionsplaner. Pensionskostnaden utgörs av den premie som erläggs för tryggnad av pensionsförpliktelserna. Enligt kollektivavtalet erbjuds ett fåtal anställda att erhålla pension vid 62 års ålder. Avgiften kostnadsförs när möjligheten utnyttjas. Möjlighet till deltidarbete från 62 års ålder, sk deltidspension, har införts enligt kollektivavtal. Utöver externt regelmässigt reglerade pensionspremier erbjuder Löf medarbetare att löneväxla mot pensionssparande.

Skatt

Företagets skatt för perioden utgörs av aktuell och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänförs till periodens skattepliktiga resultat. Inkomstskatten under året var 22,0 procent av den beskattningsbara inkomsten. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattepliktiga värde och dess bokförda värde. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppkomna skattemässiga underskott redovisas som uppskjutna skattefordringar om de är väsentliga och det bedöms sannolikt att de kan utnyttjas mot skattemässiga överskott i framtiden. Aktuell och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Obeskattade reserver

Skattelagstiftningen i Sverige ger företag möjlighet att genom avsättning till obeskattade reserver minska årets beskattningsbara resultat. Förändringar av obeskattade reserver redovisas över resultaträkningen under rubriken bokslutsdispositioner. I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken obeskattade reserver.

TILLÄMPADE PRINCIPER FÖR POSTER I BALANSRÄKNINGEN

Ingen kvittning sker mellan finansiella tillgångar och skulder. Inga avtal om kvittning finns som föranleder upplysning enligt IFRS 7.

Andra immateriella tillgångar

Vid redovisning av utgifter för forskning och utveckling tillämpas kostnadsföringsmodellen, vilket innebär att alla utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Placeringstillgångar är klassificerade inom kategorin "tillgångar som kan säljas" och har därmed värderats till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat fram till realisationstidpunkten.

Fordringar

Fordringar har klassificerats såsom lånefordringar och kundfordringar och redovisas till det belopp som förväntas inflyta. Avsättning för osäkra fordringar görs normalt utifrån en individuell värdering av fordran.

Materiella tillgångar

Inventarier, huvudsakligen kontorsutrustning, redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod är fem år för alla inventarier.

Om det vid bokslutstidpunkten föreligger någon indikation på att det planmässiga värdet på en materiell tillgång är högre än dess återvinningsvärde görs en beräkning av tillgångens återvinningsvärde. Med återvinningsvärdet menas det högsta av tillgångens nettoförsäljningsvärde och dess nyttjandevärde. Om det fastställda återvinningsvärdet understiger det bokförda värdet skrivs tillgångens bokförda värde ned till återvinningsvärdet. Om det vid ett senare tillfälle fastställs ett högre värde kan en återföring av tidigare nedskrivning ske.

Kassa och bank

Kassa och bank består av banktillgodohavanden och har klassificerats som lånefordringar och kundfordringar.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador inklusive reserv för skadebehandlingskostnader och motsvarar förpliktelserna enligt ingångna försäkringsavtal.

Samtliga avtal är klassificerade som försäkringsavtal enligt IFRS 4.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningen för ej intjänade premier avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på redan ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen för ej intjänade premier beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån har bedömts som otillräcklig ska den enligt ovan beräknade avsättningen för ej intjänade premier för vid redovisningsperiodens slut gällande försäkringar förstärkas med en avsättning för kvardröjande risker avseende perioden fram till nästa förfallodag. Hela premien för ett verksamhetsår betalas in i januari varje år och tjänas in under året pro rata temporis. Detta medför att avsättningen för ej intjänade premier är lika med noll per 2018-12-31.

Avsättning för oreglerade skador

Med avsättning för oreglerade skador menas värderingen av Löfs ansvar för försäkringsfall, förvaltningskostnader och andra kostnader under resten av avtalsperioden för de löpande försäkringarna samt inträffade oreglerade försäkringsfall och kostnaderna för regleringen av dessa. Hur avsättning för oreglerade skador ska genomföras anges i *Policy för reservsättning och premiebestämning*. Policyn beslutas av Löfs styrelse.

De försäkringstekniska avsättningarna är summan av avsättningar för ej intjänade premier och oreglerade skador. Avsättningarna för ej intjänade premier ska täcka förväntade skadekostnader och driftskostnader under den återstående löptiden för gällande försäkringsavtal. Skadeersättningar betalas ut efter att en skada inträffat och anmälts till Löf. Detta gör att det även är nödvändigt att göra avsättningar för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar innehåller alltid en grad av osäkerhet eftersom avsättningarna är en

prognos av de framtida skadeersättningarna.

Metodbeskrivning

Samtliga beräkningar av avsättningarna görs med hjälp av vedertagna aktuariella och statistiska metoder:

- Avsättningar för kända men oreglerade skador görs i enlighet med vad som specificeras i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. Under de första 24 månaderna efter ett ärendes anmälningsdatum tillämpar Löf schablonreserver som är beräknade av aktuariefunktionen för varje reservtyp.
- I beräkningen av reserver för livräntor används antagande om livslängd. Hänsyn tas också till den skadelidandes ålder och kön. Även andra faktorer med inverkan på livslängd beaktas. Värderingen av livränteåtagandet i Löf grundas på en fullständig kassaflödesuppdelning, där varje sannolikhetsvägd livränteutbetalning diskonteras med en relevant räntesats. Varje ingående antagande om diskonteringsränta, indexering, och dödlighet anges uttryckligen.
- Avsättningar för inträffade men ej rapporterade försäkringsfall (IBNR) beräknas av bolagets aktuariefunktion. För beräkningarna används vedertagna försäkringsmatematiska metoder, såsom Chain-Ladder.
- Avsättning för ej intjänade premier görs i förhållande till aktuell tidsperiod, baserat på hur mycket av de avtalade premierna som tjänats in.

Antaganden

De försäkringstekniska avsättningarna påverkas av en rad antaganden som används i beräkningen. De viktigaste är:

- Diskonteringsränta
- Inflation
- Dödlighet
- Lag och villkor

Diskonteringsränta

Vilka avsättningar som får diskonteras styrs av Finansinspektionens föreskrifter och det är de längre åtagandena som diskonteras. Diskonteringsräntekurvan baseras på gällande marknadsnoteringar för ränteswappar som handlas på aktiva marknader och marknadsnoteringarna justeras för kreditrisk. Räntesatsen är vald med utgångspunkt från löptiden på de kassaflöden som ska värderas och den valuta som Löfs åtaganden betalas i. Den beräknade diskonteringsräntekurvan

kontrolleras mot den räntekurva som Finansinspektionen publicerar.

Inflation

Det framtida antagandet om inflation baseras dels på lagen om ändring av skadeståndslivräntor och dels på marknadens inflationsförväntningar via nominella och reala instrument.

Dödlighet

Vid beräkning av avsättningarna för skadelivräntor görs ett explicit antagande om dödligheten i beståndet. Antagandet är ett branschgemensamt antagande som baseras på Sveriges befolkningsdödlighet.

Lag och villkor

Ersättningarnas storlek baseras i stort på lagstiftning och branschgemensamma antaganden om inkomstförlust i barnskador.

TILLÄMPADE PRINCIPER FÖR KASSAFLÖDES-ANALYS

Metodbeskrivning

Bolaget tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen. Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling till externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga.

Redovisande poster

Under rubriken Kassaflöde från försäkringsverksamheten redovisas kassaflöden från inbetalda premier, utbetalda skador samt utbetalningar avseende driftskostnader. Under rubriken Kassaflöde från investeringsverksamheten redovisas kassaflöden från betalda och erhållna räntor, erhållna utdelningar och från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar. Under rubriken Kassaflöde från finansieringsverksamheten redovisas kassaflöden från betalningar som medför förändringar i storleken på och sammansättningen av företagets eget kapital. Kassa och bank består av banktillgodohavanden.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Försäkringsverksamhet innebär risktagande. Kunskap om de risker bolaget är eller kan komma att exponeras mot och ett väl fungerande system för riskhantering är av central betydelse för att en verksamhet ska kunna bedrivas tillfredsställande.

Nedanstående not beskriver Löfs riskhantering på övergripande nivå och för de enskilda riskkategorier som Löf är exponerade mot.

RISKHANTERINGSSYSTEMET

Riskhanteringen utgör en central del av Löfs företagsstyrningssystem. Det övergripande syftet med riskhanteringen är att säkerställa att Löf alltid ska kunna uppfylla sina åtaganden mot kunderna.

Riskhanteringssystemet är integrerat med Löfs internkontrollsystem, vilket regleras genom Löfs övergripande regelbok samt specifika

verksamhetsregelböcker. Systemet ska säkerställa att verksamheten är effektiv i förhållande till de mål som finns uppsatta, att de risker som Löf är exponerat för omhändertas, att det finns pålitlig finansiell respektive icke-finansiell information samt att bolaget följer relevanta lagar och regler. Centralt är att arbetet är processbaserat, att en företagsövergripande metodik används för riskanalys, att roller är väl definierade och att rapporteringsvägarna är tydliga och okomplicerade.

ANSVAR OCH ROLLER INOM RISKHANTERINGEN

Styrelsen fastställer policyer med överordnade regler och principer för bolagets riskhantering och tar regelbundet emot rapportering om bolagets risker. Beredningen av ärenden avseende framtagande av finansiella rapporter, bolagets egna risk- och solvensbedömning, riskhantering och internkontroll sker i styrelsens finans- och revisionsutskott. Vd ansvarar för den operativa verksamheten och därmed för att de interna reglerna införlivas i verksamheten och för att Löf vid var tid har en fungerande riskhantering.

Risk-, compliance- och solvensmötet är vds forum inför beslut kring risk- och solvensfrågor. I mötet ingår delar av företagsledningen samt riskchef och complianceansvarig.

Aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna. I ansvaret ingår att bistå vd och styrelsen i frågor avseende beräkningar och bedömningar av premier, försäkringstekniska avsättningar och värdering av försäkringsrisker.

För stärkt riskhantering och intern styrning och kontroll har vd funktionen för riskhantering och compliancefunktionen. Dessa funktioner ska bedriva sitt arbete objektivt och självständigt och fritt från påverkan från andra funktioner i verksamheten och är organisatoriskt placerade direkt under vd.

Funktionen för riskhantering ansvarar för Löfs självständiga riskkontroll samt interna riskrapportering på aggregerad nivå till styrelse och vd. Arbetet syftar till att stödja vd och företagsledningen i att effektivt hantera riskkontroll genom att övervaka bolagets aktiviteter inom riskhantering och utmana det arbete som utförs inom verksamheten. Riskchefen har även en

koordinerande och sammanställande roll i Löfs egna risk och solvensbedömning och ansvarar för att samordna Löfs kontinuitetshantering samt följa upp hantering av revisionsiakttagelser.

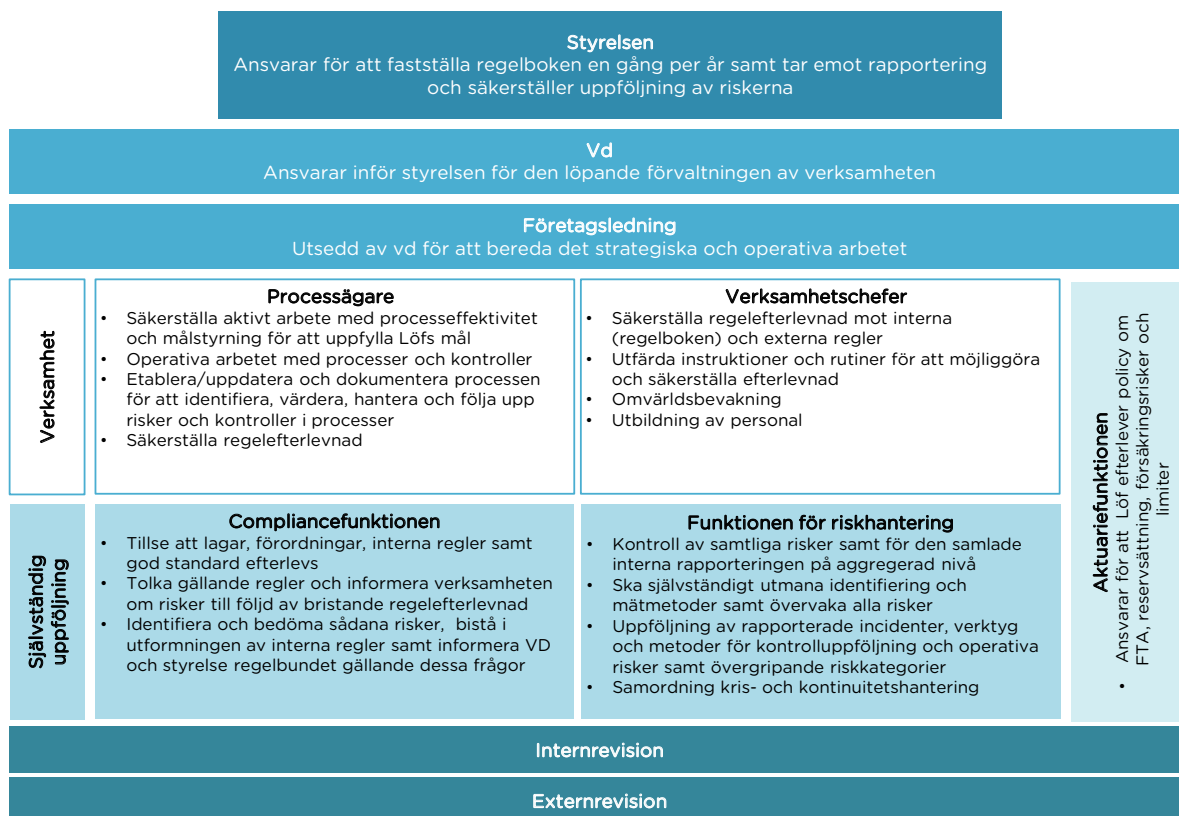
Complianceansvarig är tillika dataskyddsbombud (dpo) vilket innebär ansvar att påpeka eventuella brister i behandlingen av personuppgifter för den personuppgiftsansvarige (vd).

Compliancefunktionen ska säkerställa efterlevnad av relevanta lagar samt externa och interna regler. Funktionen ska även följa upp förändringar i relevanta regelverk och informera och ge råd till verksamheten, vd och styrelse i frågor om regelefterlevnad, ge stöd vid identifiering och bedömning av sådana compliancerisker samt bistå i utformningen av interna regler. Precis som funktionen för riskhantering är compliancefunktionens roll både stödjande och kontrollerande och arbetet ska bedrivas riskbaserat, objektivt och självständigt.

Internrevision är en fristående, oberoende och objektiv kontrollfunktion som är direkt underställd Löfs styrelse. I uppdraget ingår att granska och utvärdera bolagets styrning och kontroll med hänseende till de risker bolaget omfattas av och att ge rekommendationer om förbättringar. Internrevision rapporterar genomförda granskningar till styrelse och styrelsens finans- och revisionsutskott.

Nedanstående figur visar de övergripande rollerna inom Löfs riskhanterings- och internkontrollsystem med en tydlig uppdelning mellan operativ verksamhet, självständiga kontrollfunktioner och oberoende uppföljning genom intern och extern revision.

Figur 1: Övergripande roller och ansvar inom styrning samt riskhanterings- och internkontrollsystemet

Den löpande riskhanteringen bedrivs i den operativa verksamheten genom utförande av kontroller, löpande incidenthantering och genomförande av riskanalyser inom projekt eller inför ledningsbeslut. Processägare har ett särskilt ansvar för att säkerställa att det operativa arbetet inom processen bedrivs på ett hållbart och ändamålsenligt sätt.

RAMVERK FÖR RISKSTYRNING

Löfs ramverk för riskstyrning utgår från bolagets riskkapacitet, riskaptit och solvensmål som fastställts av styrelsen. Riskaptiten bryts ner i risktoleranser för de olika riskkategorierna som bolaget är exponerat för och i limiter för enskilda risker.

Riskkapacitet

Riskkapacitet avser den största möjliga risknivå som bolaget kan utsättas för utan att bryta mot regulatoriska krav. Följande gränser ska särskilt beaktas i arbetet med risk- och kapitalhantering på Löf:

- Löf ska inte ha en solvenskapitalkravskvot lägre än 100 % under mer än 6 månader.
- Löf ska inte ha en minimikapitalkravskvot lägre än 100 % under mer än 3 månader.

Riskaptit

Riskaptiten fastställs av styrelsen och anger ramarna för Löfs risktagande på övergripande nivå. Löfs riskaptitformulering är följande:

- Risktagande ska begränsas så att det är förenligt med att uppnå Löfs vision att skydda patienternas intressen och betala ut ersättning till dessa i tid.
- Löf ska primärt vara exponerat mot försäkringsrisk då försäkringsrisk är en given konsekvens av bolagets verksamhet och verksamhetens omfattning ges av bolagets uppdrag. Löf ska eftersträva att begränsa exponeringen mot övriga riskkategorier.
- Löf ska ha en kapitalbas som, i enlighet med ägardirektivet, vid var tid och med god marginal uppfyller gällande regler och myndighetskrav.

Solvensmål

Löfs solvensmål har baserats på bedömningen av det totala solvensbehovet som görs inom ramen för ORSA och anger mot vilket intervall som styrelsen

långsiktigt styr solvenskvoten. Solvensmål är uttryckt som att bolaget långsiktigt eftersträvar en solvenskapitalkvot (SCR-kvot) inom intervallet 150-200 %. Solvenskvoter utanför målintervallet accepteras av styrelsen men ställer krav på handlingsplaner. Vid solvenskvot lägre än 130 % ställer styrelsen krav på att åtgärder för att återställa solvenspositionen till eftersträvad nivå ska kunna genomföras inom en ettårshorisont.

Risktoleranser

Risktoleransnivåer fastställs av styrelsen och utgör ramarna för Löfs riskexponering per riskkategori. Risktolerans har för riskkategorier där det bedömts som lämpligt uttryckts i kvantitativa termer. För riskkategorier där Löf använder kvalitativa metoder för riskvärdering har andra mått använts. Då nivå är lagstyrt, finns ingen risktolerans fastställd för solvenskapitalkravet för försäkringsrisk.

Risklimiter

Risklimiter är tröskelvärden för enskilda risktyper eller risker. Särskilt gäller detta för placeringsverksamheten och de limiter som fastställts för exponering mot tillgångsslag eller enskilda emittenter. Risklimiter ska vara utformade på sådant vis att de bidrar till styrning av Löfs risktagande i linje med vad som impliceras av Löfs risktoleransnivåer och riskaptit.

RISKHANTERINGSPROCESSEN

Löfs riskhanteringsprocess utgör en viktig del av bolagets riskhantering. Målet med riskhanteringsprocessen är att verksamhetens materiella risker ska *identifieras, värderas, hanteras, följas upp* och *rapporteras* på ett tillfredsställande sätt. På övergripande nivå är processen gemensam för samtliga riskkategorier.

Identifiera

Identifiering av risker syftar till att upptäcka risker som Löf är exponerat mot på kort sikt såväl som i ett framåtblickande perspektiv. Identifierade risker kategoriseras enligt Löfs riskkarta.

Värdera/Mäta

Metodiken för att värdera risker är beroende av riskkategori och risktyp. Värdering av risker ska ske genom kvantitativa och/eller kvalitativa metoder

vilka beskrivs i styrdokumenterna för respektive riskkategori.

Hantera

Hantering av risker är avhängigt riskens natur och ingår som en naturlig del i den operativa verksamhetens löpande arbete genom utförande av kontroller etc. För samtliga riskkategorier gäller att hänsyn tas till riskexponeringen i förhållande till risktolerans. Om riskexponeringen bedöms överstiga önskade nivåer ska riskreducerande åtgärder identifieras och implementeras.

Följa upp

Uppföljning av risker ska ske mot angivna limiter/ riskindikatorer för respektive riskkategori. Ansvaret för uppföljning ligger dels inom den operativa verksamheten där det åligger processägare att säkerställa att uppföljningen är tillfredsställande. Löfs självständiga kontrollfunktioner (funktionen för riskhantering respektive compliancefunktionen) ansvarar i sin tur för att självständigt granska och utmana verksamhetens uppföljningar.

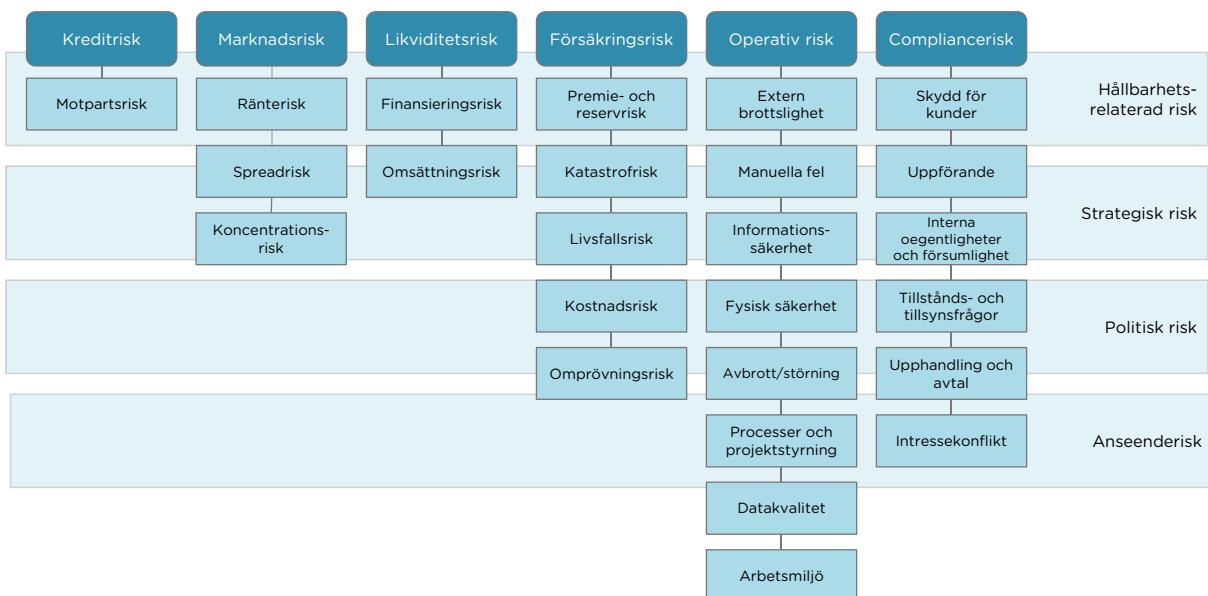
Rapportera

Riskexponering och presentation av riskhantering rapporteras till vd och styrelse i enlighet med var riskkategoris beslutade periodicitet och på ett sådant sätt att vd och styrelse får en allsidig bild av bolagets riskprofil och av enskilda väsentliga risker. Styrelsen följer upp bolagets risker och att riskhanteringen fungerar tillfredsställande genom att begära och erhålla rapportering från vd och de självständiga kontrollfunktionerna risk och compliance. Därutöver erhåller styrelsen även rapporter från styrelsens oberoende kontrollfunktion, internrevision.

RISKKATEGORISERING OCH RISKPROFIL

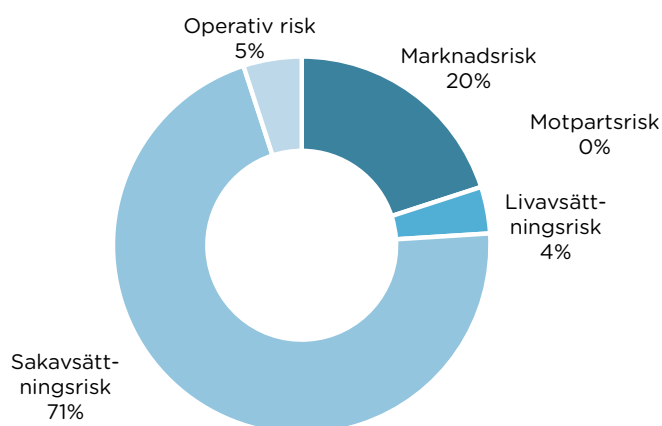
För att skapa en gemensam bild av de risker som verksamheten är exponerad mot delas risker in i elva riskkategorier, vilka kan ha underliggande risktyper som ytterligare definierar olika aspekter av risken.

Figur 2: Definierad riskkarta med riskkategorier och tillhörande risktyper

Löfs kapitalkravsrelaterade riskprofil är tydlig. De huvudsakliga drivarna av kapitalkrav utgörs av skadeförsäkringsrisk (primärt i form av premie- och reservrisk) och marknadsrisk (primärt i form av ränterisk).

Figur 3: Fördelning av Solvenskapitalkrav per riskkategori 2018-12-31

KAPITALKRAV OCH TILLGÄNGLIGT KAPITAL ENLIGT SOLVENS II

Löf använder sig av standardformeln enligt Solvens II för att beräkna solvenskapitalkraven (SCR). De värderingsmässiga principerna för tillgångar och skulder skiljer sig mellan Solvens II och legalt bokslut enligt ÅRFL främst avseende försäkringstekniska avsättningar. Skillnaden består huvudsakligen av tillämplig diskonteringsräntekurva samt vilka kassaflöden som är föremål för diskontering. I Solvens II-värderingen diskonteras alla kassaflöden medan de kassaflödena i den legala redovisningen diskonteras enligt Finansinspektionens redovisningsföreskrifter.

Solvenskapitalkvoten per 2018-12-31 var 145 (151) % och låg därmed något under det långsiktiga solvensmålets eftersträlvade intervall. Tabellen nedan visar solvenskapitalkrav och kapitalbas för Löf.

Tabell 1 - Kapitalkrav enligt Solvens II-standardmodell (mkr)

	2018	2017
Solvenskapitalkrav (SCR)	2 973	2 793
Total medräkningsbar kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet	4 312	4 220
Överskott kapital kontra SCR	1 339	1 427
Solvenskapitalkvot (%)	145	151

RISKHANTERINGEN PER RISKKATEGORI

I de följande avsnitten ges närmare beskrivningar av Löfs risker samt av riskhanteringen för respektive riskkategori. För varje riskkategori ges en definition av riskkategorin och underliggande risktyper samt uppgifter om Löfs exponering i de fall denna bedöms möjlig att kvantifiera. Riskkategorierna *Kreditrisk*, *Marknadsrisk* och *Likviditetsrisk* beskrivs under den övergripande rubriken *Finansiella risker*.

FÖRSÄKRINGSRISKER

Premierisk och katastrofrisk

Definition av risktyperna:

- Premierisk är risken för förlust eller negativ förändring av värdet av försäkringsteknisk avsättning till följd av variationer i tidpunkter, frekvens och svårighetsgrad för de försäkrade händelserna samt tidpunkter och belopp för skadeförsäkringsersättningar avseende försäkringsskador som inte har inträffat till och med balansdagen.
- Katastrofrisk är risken för förlust eller negativ förändring av värdet av den försäkringstekniska avsättningen till följd av väsentlig osäkerhet i prissättnings- och avsättningsantagandena i fråga om extrema eller exceptionella händelser.

Löf har koncession (tillstånd) att teckna försäkring avseende allmänt ansvar. Löf ska endast meddela försäkring till landstingen och regionerna och har som uppgift att meddela patientförsäkring enligt patientskadlagen och ansvarsförsäkring för patientskador i hälso-, sjuk- och tandvården.

Skadekostnaderna kan avvika från den förväntade nivån på grund av slumpmässiga variationer samt till exempel ändringar i beräkningspraxis till följd av rättslig prövning och att tiden till dess en skada är slutreglerad är väldigt lång för vissa skadetyper.

Premiebestämning

Hur premierna ska bestämmas anges i *Policy för reservsättning och premiebestämning*. Policyn beslutas av Löfs styrelse. Det preliminära premiebehovet för nästkommande försäkringsår fastställer styrelsen under kvartal ett och det definitiva premiebehovet för nästkommande verksamhetsår fastställer styrelsen under det fjärde kvartalet i samband med fastställande av ORSA. Styrelsen fattar också beslut om tilläggspremier vid behov. Premierna beräknas av chef för aktuariefunktionen.

Landstingen och regionerna faktureras en premie som ska täcka bolagets kostnader samt bidra till att kapitalbasen möter de regulatoriska solvenskraven och det solvensmål som Löfs styrelse har fastställt. Om premieinbetalningen visar sig otillräcklig äger Löf enligt försäkringsavtalen med respektive landsting och region rätt att fakturera tilläggspremie under löpande kalenderår, dock högst en gång per kalenderår. I bolagsordningen anges att delägarna (landstingen och regionerna) svarar som juridiska personer var för sig för bolagets förbindelser, envar till ett belopp motsvarande tio gånger den premie de haft att erlagga under det år förlusten uppkommit.

För att säkerställa att premienivån är tillräcklig är uppskattningen av den förväntade omfattningen och frekvensen av försäkringsskadorna av väsentlig betydelse.

Riskhantering avseende premie- och katastrofrisk
Policy för tecknings- och återförsäkringsrisker anger ramar för tecknande av försäkring och hantering av försäkringsrisker. Policyn beslutas av Löfs styrelse.

Vd ansvarar för att Löfs försäkringsverksamhet och skadehantering bedrivs på lämpligt vis utifrån de ramar och anvisningar som styrelsen fastställer. Vd har mandat att fastställa regler och limiter för försäkringsverksamheten och reservsättningen, så länge dessa inte bryter mot tillämpliga lagar, regelverk eller mot av styrelsen fastställda regler och limiter. Chef för aktuariefunktionen ansvarar för att utveckla lämpliga mått för försäkringsrisker samt för att ta fram en metod och definition för dessa.

Bolagets ansvarighet är enligt lag, bolagsordning respektive försäkringsvillkor begränsad för varje skadehändelse till 1 000 gånger det prisbasbelopp,

enligt socialförsäkringsbalken (2010:110), som gäller när ersättningen bestäms, samt för varje skadad patient till 200 gånger detta prisbasbelopp för varje skadehändelse. För skador som inträffat till och med 1996 gäller andra maximala ersättningsbelopp. Styrelsen kan bevilja överskridande av maximibeloppen för att tillförsäkra patient som fått kroppsskada/personskada skälig levnadsstandard enligt definition som bestäms av styrelsen. Denna rätt har delegerats till bolagets vd.

Löfs försäkringsrisker ska regelbundet mätas och rapporteras till styrelsen. Chef för aktuariefunktionen ansvarar för att säkerställa att det finns rutiner för den regelbundna rapporteringen. Mätningarna av försäkringsrisk omfattar bland annat ändringar i skadeutbetalningar på grund av ändringar i tidpunkter, frekvens och svårighetsgrad för de försäkrade händelserna, samt ändring i tidpunkter och belopp för skadeersättningarna.

Löf har ingen mottagen eller avgiven återförsäkring.

Reservrisk och övriga försäkringsrisker

Definition av risktyperna:

- Reservrisk är risken för förlust till följd av negativt utfall vid avvecklingen av avsättningarna för oreglerade skador.
- Livfallsrisk är risken för förlust eller negativ förändring av den försäkringstekniska avsättningen till följd av ändrade nivåer och trender eller ändrad volatilitetsgrad beträffande dödlighet, om minskad dödlighet leder till att den försäkringstekniska avsättningens värde ökar.
- Kostnadsrisk är risken för förlust eller negativ förändring av den försäkringstekniska avsättningen till följd av ändrade nivåer och trender eller ändrad volatilitetsgrad beträffande driftskostnaderna för skadebehandling.
- Omprövningsrisk är risken för förlust eller negativ förändring av den försäkringstekniska avsättningen till följd av ändrade nivåer och trender beträffande omprövningar av fastställda skadelivräntor på grund av ändrade rättsliga förhållanden eller ändrad hälsostatus hos de försäkrade.

De försäkringstekniska avsättningarna är 8 661 (8 399) mkr. Vid årsskiftet utgörs dessa endast av avsättning för oreglerade skador. De oreglerade

skadorna är exponerade mot reservrisk och kostnadsrisk. Av avsättningarna för oreglerade skador utgörs 1 773 (1 908) mkr av fastställda livräntor. De fastställda livräntorna är exponerade mot livfallsrisk och omprövningsrisk. 1 946 (2 181) mkr av de oreglerade skadorna utgörs av ej fastställda livräntor.

Riskhantering avseende reservrisk och övriga försäkringsrisker

Styrelsen ansvarar för Löfs balansräkning inklusive de försäkringstekniska avsättningarna och det är chef för aktuariefunktionen roll att rekommendera storleken på de försäkringstekniska avsättningarna. Chef för aktuariefunktionen ansvarar för att beräkningen av maskinell reserv genomförs enligt anvisad metod och att IBNR och skaderegleringsreserv beräknas enligt anvisningarna i *Policy för reservsättning och premiebestämning*. Chef för aktuariefunktionen ansvarar för att det finns tillräckliga rutiner och kontroller upprättade för reservsättningsprocessen och att dualitet uppnås i kritiska moment.

Riktlinje för aktuariefunktionen anger hur Löfs aktuariefunktion är organiserad och beskriver dess roll, ansvar och arbetsuppgifter. Aktuariefunktionen utgörs av chef för aktuariefunktionen som är direkt underställd vd och ansvarar för funktionens övriga medarbetare. Chef för aktuariefunktionen ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna. Chef för aktuariefunktionen ska bistå styrelsen och på eget initiativ rapportera till styrelsen i frågor avseende metoder, beräkningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna, värderingen av försäkringsriskerna och solvensbehoven.

I samband med bokslutet analyserar chef för aktuariefunktionen väsentliga avvikelser i avvecklingsresultatet. Chef för aktuariefunktionen gör årligen en bedömning om metoderna för de försäkringstekniska avsättningarna fortsatt är lämpliga. Analysen omfattar ändringar i tidpunkter, frekvens och svårighetsgrad för de försäkrade händelserna samt tidpunkter och belopp för skadeförsäkringsersättningarna.

Risikanalyser för försäkringsrisker

Via stresstester och känslighetsanalyser får man en uppfattning av storleken på försäkringsrisken för ingångna avtal. De kapitalkrav som är hänförliga till försäkringsrisker under Solvens II ger också en bild av Löfs risksituation. Kapitalkraven redovisas årligen i den SFCR som Lof publicerar. Nedan visas de känslighetsanalyser som är genomförda för skadeförsäkring respektive fastställda skadelivräntor.

En känslighetsanalys av premierisken visas i tabell 2.

Tabell 2 - Känslighetsanalys, premierisk
(mkr)

Inverkan på vinst före skatt	2018	2017
+/- 1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 14	+/- 14
+/- 5 % förändring i premienivån	+/- 68	+/- 70
+/- 5 % förändring i försäkringsersättningar	+/- 55	+/- 66

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i väsentliga antaganden. Känslighetsanalysen i tabell 2 har genomförts genom att mäta bruttoeffekten (exklusive skadelivräntor och avsättning för framtida skaderegleringskostnader), resultat före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Någon hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden har inte tagits.

En känslighetsanalys av reservrisken visas i tabell 3 och 4.

Tabell 3 - Känslighetsanalys, reservrisk skadeförsäkring
(mkr)

Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2018				
Försäkringstekniska avsättningar		6 345		
Genomsnittlig skadekostnad	+ 10 %	6 979	-634	-495
2017				
Försäkringstekniska avsättningar		5 929		
Genomsnittlig skadekostnad	+ 10 %	6 522	-593	-462

Känslighetsanalysen i tabell 3 har genomförts genom att mäta bruttoeffekten (exklusive skadelivräntor och avsättning för framtida skaderegleringskostnader), resultat före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Någon hänsyn till eventuella korrelationer mellan antaganden har inte tagits.

Tabell 4 - Känslighetsanalys, reservrisk skadelivräntor (mkr)

Antagande	Förändring i antagande %	Avsättningar brutto	Resultat före skatt	Eget kapital
2018				
Försäkringstekniska avsättningar		1 773		
Ökad livslängd	+ 20 %	1 864	-91	-71
Sänkt ränta	- 1 % enhet	1 882	-109	-85
Ökad inflation	+ 1 % enhet	1 973	-200	-156
2017				
Försäkringstekniska avsättningar		1 907		
Ökad livslängd	+ 20 %	1 976	-69	-54
Sänkt ränta	- 1 % enhet	2 052	-145	-113
Ökad inflation	+ 1 % enhet	2 153	-246	-192

Känslighetsanalysen i tabell 4 visar de förändringar i centrala antaganden som medför ett ofördelaktigt utfall för Löf. Räntestressen baseras på en parallellförskjutning av de riskfria marknadsräntor som utgör grund för beräkningen av den tillämpade diskonteringsräntekurvan.

FINANSIELLA RISKER

Finansiella risker definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av finansiella händelser. Exempel på händelser kan vara marknadshändelser såsom prisfall på värdepapper eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser som förändrar kreditvärdigheten hos motparter.

Riskhantering finansiella risker

Löf placerar sina tillgångar i enlighet med den Placeringspolicy som fastställts av Löfs styrelse. Det övergripande målet för Löfs placeringsverksamhet är att placera tillgångar på sådant vis att de bidrar till ett stabilt resultat med låg risk. Syftet med placeringsverksamheten är att säkerställa att Löf vid var tid har tillräckligt med tillgångar och likviditet för att täcka sina samlade finansiella åtaganden.

Placeringsverksamheten ska bedrivas ansvarsfullt och i linje med den eftersträlvade risknivån, på så vis att den främjar försäkringstagarnas gemensamma bästa intresse. Placeringarna ska ske på sådant sätt att de garanterar god säkerhet, kvalitet, åtkomst och likviditet för portföljen som helhet samt vara i enlighet med de etiska placeringsreglerna. Placeringarna ska göras med hänsyn till vid var tid rådande läge på finansmarknaden.

Löfs placeringsverksamhet är via ett diskretionärt förvaltningsuppdrag utlagd på Swedbank Robur Fonder AB. Finans- och ekonomichef ska säkerställa att placeringsverksamheten inklusive placeringsrisker hanteras inom den av policyn givna mandat och fastställda ramar. Riskfunktionen genomför självständig uppföljning av exponeringar mot fastställda limiter. Rapportering rörande kapitalförvaltningen och finansiella risker sker regelbundet till vd och styrelse. Eventuella limitöverträdelser skall rapporteras omgående.

Ansvar och roller

Vd

Vd ansvarar för att Löfs placeringsverksamhet bedrivs på lämpligt vis utifrån de ramar och anvisningar som styrelsen fastställer. Vd får delegera mandat för utförande av aktiviteter men behåller själv ansvar för utförandet.

Finans- och ekonomichef

Vd har uppdragit åt finans- och ekonomichef att hantera placeringsverksamhetens operativa förvaltning. Finans- och ekonomichef ska säkerställa att placeringsverksamheten inklusive placeringsrisker hanteras inom givna mandat och fastställda ramar. Finans- och ekonomichef ansvarar för portföljens taktiska allokering, för val

av placeringar utifrån fastställda ramar samt för att omallokering av portföljen sker vid behov.

Riskchef

Riskchef ska säkerställa att risker inom placeringsverksamheten är identifierade, att rätt värderingsmetoder används och att riskerna hanteras, följs upp och rapporteras på lämpligt sätt. Riskchefen ska rapportera resultatet av sina kontroller till vd, finans- och ekonomichef och funktionen för compliance.

Complianceansvarig

Complianceansvarig ansvarar för att en sammanfattande bedömning av kontrollmiljön i den utlagda kapitalförvaltningsverksamheten rapporteras till styrelsen årligen. Den sammanfattande bedömningen är baserad dels på processägarnas egna risk- och kontrollutvärderingar och dels på underlag sammanställt från samrådsmöten med kapitalförvaltare, riskchef och finans- och ekonomichef.

Risker i placeringsverksamheten

Löfs placeringsverksamhet består uteslutande av räntebärande placeringar med tydlig inriktning att bedriva förvaltning till låg risk.

Nedanstående tabell visar obligationsinnehavet fördelat per sektor och där det framgår att exponeringen främst är inriktad mot säkerställda obligationer.

Tabell 5 - Räntebärande placeringar per sektor

	2018	2017
Bank	7 %	6 %
Säkerställda obligationer (Bostad)	60 %	55 %
Företag	10 %	6 %
Stat och offentlig sektor	23 %	33 %
Summa	100 %	100 %

Risker där Löf inte har en exponering

Löf får inte göra placeringar i aktier eller fastigheter, vilket innebär att Löf inte har en exponering mot risker relaterade till aktier och fastigheter.

Löf får dessutom endast göra SEK-denominerade placeringar. Detta innebär att Löf inte har någon exponering mot risker relaterade till valuta.

Marknadsrisk

Löf definierar marknadsrisk som risken för förluster på grund av marknadens prisrörelser och är efter försäkringsrisk den riskkategori Löf främst är exponerad mot. Löf delar in marknadsrisk i de underliggande risktyperna ränterisk, spreadrisk och koncentrationsrisk. Baserat på kapitalkravsberäkning i enlighet med standardformeln i Solvens II utgör ränterisken 70 (83) % av total marknadsrisk, spreadrisken 27 (16) % och koncentrationsrisken 3 (1) %. Förändringen av kapitalkravsallokering mellan riskmoduler är primärt en effekt av den något längre durationen i placeringsportföljen under året.

Definition av risktyperna

- Ränterisk är risken för förändringar i räntesatser samt förändringar i volatilitet som kan påverka marknadsvärdena för de finansiella tillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna.
- Spreadrisk definieras som känsligheten hos värderingar av finansiella tillgångar till följd av förändringar i kreditspreaden över den riskfria räntan.
- Koncentrationsrisk definieras som graden av exponering mot enskilda motparter.

Riskhantering avseende marknadsrisk

Placeringsverksamheten har av styrelsen uppsatta limiter för hur portföljens allokering ska förvaltas enligt tillgångskategorier uttryckta i procent av portföljens totala marknadsvärde.

I syfte att reducera ränterisk ska Löf vid placering av tillgångar följa hur durationen på skulderna förändras över tid samt placera i räntebärande tillgångar. Styrelsen beslutar när placeringsförändring skall ske för att förändra matchningen mellan tillgångar och skulder. Följande skillnader identifieras och mäts löpande:

- Skillnader i kassaflödesprofil, inklusive duration.
- Skillnader i marknadsräntenivåer för tillgångarna respektive skulderna.

Löf begränsar spreadrisken genom att göra placeringar i tillgångar av hög kreditvärdighet. I syfte att begränsa koncentrationsrisken har Löf max-limiter för exponeringar mot enskilda motparter. Exponeringar mot svenska staten omfattas ej av max-limit.

Riskexponering

Känslighetsanalys av ränterisk

För Lof är det ofördelaktigt med sjunkande marknadsräntor eftersom avsättningsbehovet då ökar mer än värdet av placeringstillgångarna. Nedan visas hur en parallellförskjutning med 1 % - enhet av de riskfria marknadsräntor, som utgör grund för beräkningen av den tillämpade diskonteringsräntekurvan, påverkar resultatet och det egna kapitalet.

Tabell 6 - Känslighetsanalys - ränterisk, effekt på placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar vid ränteförändring (mkr)

Antagande	Förändring i antagande %	Marknadsvärde innan förändring	Marknadsvärde efter förändring	Känslighet
2018				
Ökning av marknadsräntan	+ 1 % enhet			
Värdeförändring placeringstillgångar 1)		11 398	11 048	-350
Minskning redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar		8 661	8 180	481
Nettopåverkan totalresultat före skatt				131
Nettopåverkan eget kapital				102
Minskning av marknadsräntan				
Minskning av marknadsräntan	- 1 % enhet			
Värdeförändring placeringstillgångar 1)		11 398	11 748	350
Minskning redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar		8 661	9 073	-412
Nettopåverkan totalresultat före skatt				-62
Nettopåverkan eget kapital				-48
2017				
Ökning av marknadsräntan	+ 1 % enhet			
Värdeförändring placeringstillgångar 1)		10 920	10 701	-219
Minskning redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar		8 399	7 972	427
Nettopåverkan totalresultat före skatt				208
Nettopåverkan eget kapital				162
Minskning av marknadsräntan				
Minskning av marknadsräntan	- 1 % enhet			
Värdeförändring placeringstillgångar 1)		10 920	11 139	219
Minskning redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar		8 399	8 812	-413
Nettopåverkan totalresultat före skatt				-194
Nettopåverkan eget kapital				-151

1) Den proportionerliga effektförändringen i absoluta termer på tillgångarna har bedömts ej avvika materiellt mellan ökad- respektive sänkt ränta om 1 % enhet. Analysen utgår från den beräknade effekten vid en ökad ränta.

Nedanstående tabell illustrerar hur Löf är exponerad för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar (placeringstillgångar) och räntebärande skulders (försäkringstekniska avsättningar) räntebindningstid. Övriga räntebärande tillgångar och skulder är ej väsentliga. Till följd av att placeringsportföljens sammansättning uteslutande består av fastförräntade värdepapper sammanfaller räntebindningstiderna med kapitalbindningstiderna.

Tabell 7 - Räntebindningstider för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar (mkr)

	Högst 1 år	Längre än 1 år - högst 3 år	Längre än 3 år - högst 5 år	Längre än 5 år - högst 10 år	Längre än 10 år	Totalt
2018						
Räntebärande tillgångar Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	861	4 972	5 327	184	101	11 445
Räntebärande skulder Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	158	328	339	837	2 997	4 659
Nettoexponering	703	4 644	4 988	-653	-2 896	6 786
2017						
Räntebärande tillgångar Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inklusive upplupen ränta)	3 586	5 427	1 494	515	0	11 022
Räntebärande skulder Avsättning för oreglerade skador som diskonteras	152	308	308	780	3 294	4 842
Nettoexponering	3 434	5 119	1 186	-265	-3 294	6 180

Känslighetsanalys av spreadrisk

Spreadrisk är risken för förändringar i värdet på de finansiella tillgångarna till följd av rörelser i marknadens prissättning av tillgångarnas kreditspread. Löf hanterar risken genom att endast placera i värdepapper med hög kreditvärdighet. Den genomsnittliga kreditspreaden för placeringsportföljen över den riskfria räntan (baserat på Solvens II-regelverkets räntekurva), uppgår till 0,25 (0,11) %. Nedanstående tabell visar hur en ökning av den genomsnittliga kreditspreaden med 0,25 % påverkar resultatet och det egna kapitalet.

Tabell 8 - Känslighetsanalys - spreadrisk, effekt på placeringstillgångar vid förändring av kreditspread (mkr)

Antagande	Förändring i antagande %	Marknadsvärde innan förändring	Marknadsvärde efter förändring	Känslighet
2018				
Ökning av kreditspread	+0,25 % enhet			
Värdetförändring placeringstillgångar		11 398	11 311	-87
Nettopåverkan totalresultat före skatt				-87
Nettopåverkan eget kapital				-68
2017				
Ökning av kreditspread	+0,25 % enhet			
Värdetförändring placeringstillgångar		10 920	10 866	-54
Nettopåverkan totalresultat före skatt				-54
Nettopåverkan eget kapital				-42

Kreditrisk (Motpartsrisk)

Med kreditrisk (motpartsrisk) avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot Löf. Kreditriskerna i verksamheten bedöms vara små. Kreditrisk uppstår främst i placeringsverksamheten, kreditrisken avseende övriga finansiella tillgångar är ej väsentlig.

Riskhantering avseende kreditrisk

Företaget skall endast göra placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet (lägst investment grade) enligt limiter beslutade av Löfs styrelse.

Riskexponering

Den kreditriskexponering/-kvalité som företaget är exponerat för gällande obligationer och andra värdepapper framgår av nedanstående tabell.

Tabell 9 - Exponering (marknadsvärde) och ratingnivå på obligationer och andra värdepappersinnehav* (mkr)

Rating	2018		2017	
	Exponering	%	Exponering	%
AAA, Aaa	8 898	78 %	9 128	84 %
AA, Aa	1 010	9 %	1 672	15 %
A, A	1 041	9 %	120	1 %
BBB, Baa	449	4 %	-	-
Summa	11 398	100 %	10 920	100 %

*Inga erhållna säkerheter finns.

Likviditetsrisk

Löf definierar likviditetsrisk som risken att finansiella transaktioner inte kan fullgöras eller inte kan fullgöras utan avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering. Tillgångarna placeras i huvudsak i värdepapper med mycket god likviditet. Detta säkerställer att mängden likvida tillgångar med betryggande marginal överstiger företagets i närtid förväntade betalningsförpliktelser. Löf indelar likviditetsrisk i de underliggande risktyperna finansieringsrisk och omsättningsrisk.

Definition av risktyperna:

- Finansieringsrisk avser risken för förlust på grund av begränsad möjlighet att erhålla långsiktig finansiering till en rimlig kostnad.
- Omsättningsrisk avser risken för förlust på grund av begränsad möjlighet att sälja tillgångar för ett rimligt pris.

Riskhantering avseende likviditetsrisk

Placeringsportföljen ska utformas på sådant vis att Löf minskar risken att hamna i likviditetsbrist. I vid mening handlar likviditetsrisk om tillgång till finansiering. Om en likviditetsrisk realiserar kan detta ofördelaktigt påverka den ordinarie affärsverksamheten och i yttersta fall även riskera förmågan att uppfylla de dagliga betalningsåtagandena. Löf använder sig av risktoleransnivåer och limiter i syfte att hantera och reducera sin likviditetsrisk.

Löf följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av likvida medel och kortare placeringar för att säkerställa en tillräcklig nivå på likviditeten för att hantera flöden inom den löpande försäkringsrörelsen.

Riskexponering

Löfs huvudsakliga likviditetsrisk är relaterad till förmågan att betala ut ersättning till de skadelidande (ersättningsberättigade) utan avsevärt ökade kostnader. De prognosticerade skadeutbetalningarna till skadelidande och förväntat kassaflöde från räntebärande placeringar fördelade per respektive kassaflödestidpunkt (intervall) redovisas i tabell nedan.

Tabell 10 - Riskexponering likviditetsrisk (mkr)

	0-1	1-5	6-10	>10	Totalt
Kassaflöde försäkringstekniska avsättningar	-689	-2 235	-1 737	-6 281	-10 942
Duration 12,2 År					
Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar inklusive likvida medel	1 236	10 384	172	101	11 893
Duration 3,0 År					
Förväntat kassaflöde netto	547	8 149	-1 565	-6 180	951

OPERATIVA RISKER OCH COMPLIANCERISKER

Operativ risk är risken för ekonomiska eller förtroendemässiga förluster till följd av icke ändamålsenliga processer, felaktiga system, mänskliga fel eller externa händelser. Compliancerisk definieras som risken för förlust till följd av att bolaget inte lever efter lagar, förordningar och interna regler, samt god sed eller god standard. Riskkategorierna har underliggande risktyper som syftar till att förfinas kategoriseringen men riskhanteringen skiljer sig inte mellan risktyper.

Riskhantering avseende operativ risk och compliancerisk

Löf har ett internt regelverk för hantering av operativ risk där vi arbetar strukturerat med riskanalyser och riskreducerande åtgärder samt med kontinuitetsplanering. Riskkartläggning sker företrädesvis processvis men riskanalyser genomförs även inför beslut i ledningsforum, inom projekt och som del av affärs- och verksamhetsplanering. Compliancerisker identifieras därtill via regelverksbevakning och rymms inom ramen för compliancefunktionens ansvar att självständigt följa upp och kontrollera.

Vid riskvärdering används en kvalitativ metodik där bedömning görs utifrån riskens sannolikhet och potentiella konsekvens samt styrkan i befintliga kontroller. Om enskilda risker värderas som risknivå allvarlig eller kritisk ställs krav på ytterligare riskreducerande åtgärder. Generellt gäller dock att riskreducerande åtgärder ska övervägas även för mindre allvarliga risker.

Riskhanteringsfunktionen ansvarar för rapportering av operativ risk till vd och styrelse. Compliancefunktionen har motsvarande ansvar avseende compliancerisker.

Riskexponering operativ risk och compliancerisk

Operativa risker kan vara av processspecifik karaktär eller övergripande på ett sådant sätt att hela, eller stora delar av Löfs verksamhet omfattas av risken. Vissa risktyper är mer vanligt förekommande i specifika processer. Inom skaderegleringen finns exempelvis risk för felaktigheter i samband med beslut och i samband med utbetalningar. Sådana risker kan reduceras genom krav på dualitetskontroller vid definierade typer av ärenden och tekniska kontroller.

Datakvalitetsrisker förekommer främst i beräkningsintensiva processer som reservsättningsprocessen. Dessa risker reduceras genom datakvalitetskontroller för att säkerställa att data är fullständigt, lämpligt och korrekt. Kontroller kan vara automatiserade men kan även bestå av avstämningar eller kvalitativa bedömningar.

Ur ett kontinuitetshänseende bedöms risker kopplade till IT-system ha hög potentiell påverkan. En fungerande IT-försörjning är en förutsättning för att arbetet ska kunna bedrivas planerligt och längre avbrott riskerar leda till negativa konsekvenser för Löfs kunder.

Löf arbetar systematiskt med kris- och kontinuitetshantering för att öka bolagets motståndskraft i händelse av kris eller vid avbrott i kritiska processer. Syftet är att upprätthålla en god beredskap med dokumenterade reservrutiner för resursbortfall inom skilda områden såsom personal, IT och infrastruktur. Som medlem i FSPOS (Finansiella sektorns privat-offentliga samverkan) arbetar Löf utifrån samverkansforumets rekommendationer med bl a kartläggning och analys av kritiska resurser, praktiska verktyg för krisledning samt test och övning.

Exponeringen för compliancerisk ökar normalt vid större regelverksförändringar som ställer krav på anpassning av verksamheten och implementering av nya arbetssätt. Under 2018 bedrev Löf ett projekt avseende informationssäkerhet som bland annat syftade till att säkerställa efterlevnad av den nya Allmänna dataskyddsförordningen (GDPR) som började gälla 25 maj 2018.

ÖVERGRIPANDE RISKKATEGORIER

Med övergripande riskkategorier avses risker som är av övergripande karaktär och kan uppstå relaterat till bolagets övriga riskkategorier. Som övergripande riskkategorier definieras strategisk risk, politisk risk, anseenderisk och hållbarhetsrelaterad risk.

- Strategisk risk är risken för förlust till följd av ogynnsamma affärsbeslut, felaktig tillämpning/ implementering av beslut, eller brist på respons/anpassning till politiska, bransch- och regelverksförändringar.
- Politisk risk är risken för förlust till följd av politiska beslut som påverkar Löfs verksamhet.

- Anseenderisk är risken för förlust till följd av någon åtgärd, händelse eller situation som kan påverka Löfs rykte negativt.
- Hållbarhetsrelaterade risker är kopplade till social, ekonomisk och/eller ekologisk hållbarhet. Perspektivet kan i vissa fall betraktas som en aspekt av andra riskkategorier.

Riskhantering avseende övergripande riskkategorier

Risker inom övergripande riskkategorier identifieras via riskanalyser och omvärldsbevakning. Värderingsmetodiken är densamma som för operativa risker och compliancerisker; bedömningen görs utifrån riskens sannolikhet och konsekvens samt styrkan i befintliga kontroller. Övergripande riskkategorier ska hanteras så att bolaget håller sig inom ramen för risktolerans. För risker som värderas som risknivå allvarlig eller kritisk ska åtgärder identifieras och implementeras. Även för lägre värderade risker ska övervägas huruvida det är önskvärt att reducera risken ytterligare.

INCIDENTHANTERING

Löf har rutiner som ska säkerställa att incidenter ska rapporteras, dokumenteras och följas upp. En välfungerande incidenthantering kan synliggöra brister i verksamheten vilket i sin tur skapar förutsättningar för att löpande arbeta med förbättringar.

Med incident avses en inträffad händelse som kan ha uppenbart negativa konsekvenser för bolagets verksamhet, anställd personal, ägare, kunder och samarbetspartners eller relationen till dem. Incidenter på Löf innefattar även det som i arbetsmiljölagstiftning brukar kallas för tillbud.

Samtliga medarbetare ska rapportera uppkomna incidenter inom bolaget. Detta för att säkerställa att händelsen uppmärksammas och att bolaget kan vidta nödvändiga åtgärder för att reducera risken att incidenten upprepas. Riskhanteringsfunktionen ansvarar för uppföljning av verksamhetens hantering av incidenter. Detta inkluderar rapportering till styrelse och vd.

NOTER TILL RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING

—

tkr

	2018	2017
NOT 3 PREMIEINKOMST	1 350 000	1 395 000
Avser direktförsäkring i Sverige.		
NOT 4 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD TILL FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN	52 823	53 757
Kapitalunderlaget utgörs av ett genomsnitt av de försäkringstekniska avsättningarna, vilka består av avsättning för oreglerade skador samt avsättning för ej intjänad premie. Kalkylräntesatsen som har använts är 0,62 (0,66) % och motsvarar den genomsnittliga räntenivån på statsobligationer med en löptid på 10 år.		
NOT 5 FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR (EFTER AVGIVEN ÅTERFÖRSÄKRING)		
Utbetalda försäkringsersättningar exkl skadelivräntor	-463 388	-488 774
Utbetalda skadelivräntor	-129 317	-129 314
Driftskostnader för skadereglering	-247 179	-248 158
	-839 884	-866 246
Förändring i avsättning för oreglerade skador exkl skadelivräntor	-396 570	-386 596
Förändring i avsättning för skadelivräntor	134 359	-59 386
	-1 102 095	-1 312 228
NOT 6 DRIFTSKOSTNADER		
Administration	-63 930	-51 901
Driftskostnaderna delas in i följande funktioner:		
Skadereglering, enligt not 5	-247 179	-248 158
Administration	-63 930	-51 901
Kapitalförvaltning, enligt not 8	-1 032	-1 425
	-312 141	-301 484
varav:		
Personalkostnader	-156 892	-148 210
Lokalkostnader	-13 026	-12 412
Avskrivningar	-1 758	-1 672
Skadeförebyggande arbete	-11 105	-12 280
Övrigt	-129 360	-126 910
Summa driftskostnader	-312 141	-301 484

tkr	2018	2017
NOT 6 (forts)		
Operationella leasingavtal		
Operationell leasing där Löf är leasingtagare avser i huvudsak kostnader för lokaler och kontorsutrustning.		
<i>Totala framtida minimileasingavgifter</i>		
Förfallotidpunkt		
0-1 år	-11 973	-11 549
1-5 år	-23 832	-34 774
	-35 805	-46 323
Totala leasingavgifter under perioden	-11 598	-9 369
varav variabla avgifter	-	-
Arvoden till revisorer		
Revisionsuppdrag		
KPMG AB	-972	-804
Lekmannarevisorer	-32	-30
	-1 004	-834
NOT 7 KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER		
Ränteintäkter:		
Övriga ränteintäkter	-	-
Realisationsvinster, netto:	16 403	-
Obligationer och andra räntebärande papper	18 885	2 786
	35 288	2 786
NOT 8 KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER		
Kapitalförvaltningskostnader:	-1 032	-1 425
Räntekostnader:		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-34 494
Övriga räntekostnader	-1 871	-2 085
Övriga finansiella kostnader	-756	-636
	-3 659	-38 640
NOT 9 BOKSLUTSDISPOSITIONER		
Förändring säkerhetsreserv	-138 676	-
	-138 676	-

tkr

NOT 10 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	2018	2017
Aktuell skatt	-	-
Uppskjuten skattekostnad i återföring av tidigare aktiverat underskottsavdrag	-18 417	-
Uppskjuten skatteintäkt i under året aktiverat skattevärde i underskottsavdrag	-	83
	-18 417	83
Avstämning av effektiv skatt		
Resultat före skatt	77 117	-4 713
Skatt enligt gällande skattesats 22 (22) %	-16 966	1 037
Netto av ej avdragsgilla/ej skattepliktiga poster	-1 451	-954
Redovisad skattekostnad/-intäkt	-18 417	83

Uppskjuten skatteskuld (-fordran) avseende omvärdering av finansiella tillgångar som kan säljas uppgår till 4 346 (-93). Aktiverade underskottsavdrag uppgår till 0 (-18 417).

NOT 11 KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Den redovisningsmässiga värderingen av finansiella tillgångar och skulder styrs av klassificering. Tabellen nedan redogör för klassificeringen i enlighet med IAS 39. Det bokförda värdet på övriga fordringar, kassa och bank, upplupna intäkter, övriga skulder och upplupna kostnader bedöms utgöra en rimlig approximation av verkligt värde utifrån tillgångarnas och skuldernas anskaffningsvärden då dessa tillgångar respektive skulder har korta löptider.

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar till verkligt värde via övrigt totalresultat (finansiella tillgångar som kan säljas) ¹⁾	11 397 879	10 920 026
Lånefordringar och kundfordringar värderade till upplupet anskaffningsvärde ²⁾	340 124	320 412
	11 738 003	11 240 438

Finansiella skulder

Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde eller till det belopp de förväntas inflyta ³⁾	15 266	17 902
	15 266	17 902

1) Finansiella tillgångar utgörs av obligationer och andra räntebärande värdepapper

2) Lånefordringar och kundfordringar utgörs av följande balansposter: finansiella övriga fordringar, kassa och bank samt finansiella upplupna intäkter

3) Finansiella skulder utgörs av följande balansposter: finansiella övriga skulder samt finansiella upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

NOT 12 VÄRDERINGSMETOD FÖR VERKLIGT VÄRDE: FINANSIELLA PLACERINGSTILLGÅNGAR

Värderingen till verkligt värde av Löfs finansiella placeringstillgångar klassificeras i differentierade nivåer baserad dels på värderingsmetod, dels på hur aktiv marknaden är.

Indelningen följer en klassificeringshierarki enligt nedan:

Nivå 1 - värdering baserad på noterade priser på aktiva marknader för identiska tillgångar.

Noterade priser på aktiva marknader bedöms vara den bästa skattningen av ett finansiellt instruments verkliga värde. En aktiv marknad kännetecknas normalt av noterade priser som är enkelt och regelbundet tillgängliga och som representerar aktuella och regelbundet förekommande transaktioner mellan parter som är oberoende av varandra.

Nivå 2 - värdering baserad på direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3 - värdering baserad på egna antaganden och bedömningar.

Till denna nivå klassificeras finansiella instrument som handlas på en illikvid marknad, med icke observerbara priser eller indikationer på handelsnivåer utan någon faktisk handel.

Löfs placeringsportfölj är 2018 i sin helhet placerade i svenska noterade räntebärande obligationer. Obligationsportföljen och i förekommande fall penningmarknadsinstrument i form av statsskuldväxlar bedöms till fullo utgöra innehav i enlighet med nivå 1 då dessa löpande värderas via aktuellt marknadspris för respektive enskilt instrument. För de obligationer som ej utgörs av typen stats- alternativt säkerställda obligationer baseras nivå 1-värderingen på aktuell riskfri yieldkurva med tillägg för aktuell kreditspread för respektive obligationsinstrument, vilka inhämtas kontinuerligt från erkända finansiella marknadsaktörer ("market makers").

De värdepappersinnehav som 2017 bedömdes tillhöra nivå 2-värdering avsåg dessa kommun- och företagscertifikat, vilka värderats utifrån den på marknaden aktuella kreditsrisken för liknade instrument och där bedömningen görs av market makers.

Datakällor till värdering utgörs av Bloomberg och Thomson Reuters och sammanställs av kapitalförvaltaren. Löpande kontroll av värdering samt nivåklassificering utförs löpande via Löfs finans- och ekonomienhet.

Löf har för 2018 respektive 2017 inga innehav av finansiella placeringstillgångar som klassificeras i enlighet med nivå 3.

tkr	2018			2017		
	Nivå 1	Nivå 2	Tot verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Tot verkligt värde
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	11 397 879	0	11 397 879	10 886 980	33 046	10 920 026
Andel av marknadsvärde (%)	100%	0%	100%	100%	0%	100%
Varav noterade värdepapper (%)			100%			100%

tkr

	2018	2017
NOT 13 MATERIELLA TILLGÅNGAR		
IB anskaffningsvärden	8 817	8 365
Förvärv	528	452
Utrangeringar	-211	-
UB anskaffningsvärden	9 134	8 817
IB avskrivningar	2 390	718
Årets avskrivningar	1 758	1 672
Utrangeringar	-211	-
UB avskrivningar	3 937	2 390
	5 197	6 427
NOT 14 FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER		
Förutbetald hyra	2 942	2 779
Förutbetald licensavgift	2 303	2 236
Övriga förutbetalda kostnader	1 228	240
	6 473	5 255
NOT 15 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR		
Skadeförsäkring		
IB Inträffade och rapporterade skador	3 252 060	3 131 039
IB Avsättning för skadelivräntor	1 907 043	1 847 657
IB Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	2 676 756	2 497 967
IB Driftskostnader för skadebehandling	563 130	476 343
	8 398 989	7 953 006
Förändring Inträffade och rapporterade skador	-290 255	121 021
Förändring Avsättning för skadelivräntor	-134 359	59 386
Förändring Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	706 017	178 789
Förändring Driftskostnader för skadebehandling	-19 192	86 787
	262 211	445 983

tkr

NOT 15 (forts.)

	2018	2017
UB Inträffade och rapporterade skador	2 961 805	3 252 060
UB Avsättning för skadelivräntor	1 772 684	1 907 043
UB Inträffade, men ej rapporterade skador (IBNR)	3 382 773	2 676 756
UB Driftskostnader för skadebehandling	543 938	563 130
	8 661 200	8 398 989
Avvecklingsresultat	170 847	-14 130

NOT 16 SKADEKOSTNADSUTVECKLING

Skadeår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
mkr										
Uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av skadeåret (Brutto)	633	644	650	795	920	860	897	963	1 045	
Ett år senare	629	643	775	807	805	872	914	956		
Två år senare	639	680	711	762	806	842	893			
Tre år senare	682	688	743	735	762	839				
Fyra år senare	639	661	707	710	750					
Fem år senare	607	649	704	724						
Sex år senare	592	648	761							
Sju år senare	613	669								
Åtta år senare	619									
Uppskattad slutlig skadekostnad 2018-12-31	619	669	761	724	750	839	893	956	1 045	7 256
Ack. Utbetalda skadeersättningar	360	367	366	339	317	261	186	87	11	2 294
Avsättning upptagen i balansräkning	259	302	396	385	433	577	707	869	1 034	4 962
Avsättning tidigare år										3 155
Skadebehandlingsreserv i slutet av skadeåret (brutto)										544

Avstämning mot balansräkning

Oreglerade skador före diskontering	10 943
Diskonteringseffekt	2 282
Total avsättning för oreglerade skador i balansräkningen	8 661

Ovanstående tabell visar den uppskattade totala bruttokostnaden för oreglerade skador, både rapporterade och IBNR, vid slutet av varje skadeår. Tabellerna visar också utbetalningar hänförliga till dessa skador. Diskonteringseffekten framgår längst ned i tabellen.

tkr

	2018	2017
NOT 17 ÖVRIGA SKULDER		
Leverantörsskulder	13 403	15 575
Övriga skulder	2 822	2 831
	16 225	18 406
NOT 18 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER		
Upplupna personalrelaterade kostnader	10 271	9 396
Upplupna räntekostnader	1 863	2 080
Övriga upplupna kostnader	481	617
	12 615	12 093

**NOT 19 FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER
(BELOPP SOM FÖRVÄNTAS ÅTERVINNAS ELLER REGLERAS INOM/EFTER 1 ÅR)**

	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	813 835	10 584 044	11 397 879
Övriga fordringar	68	-	68
Materiella tillgångar	1 827	3 370	5 197
Kassa och bank	292 629	-	292 629
Upplupna ränteintäkter	47 488	-	47 488
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	6 473	-	6 473
	1 162 320	10 587 414	11 749 734
Skulder och avsättningar			
Avsättningar för oreglerade skador	712 638	7 948 562	8 661 200
Andra avsättningar	4 974	-	4 974
Övriga skulder	16 225	-	16 225
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	12 615	-	12 615
	746 452	7 948 562	8 695 014

tkr

	2018	2017
NOT 20 STÄLLDA SÄKERHETER OCH EVENTUALFÖRPLIKTELSER		
Tillgångar som omfattas av försäkringstagarnas förmånsrätt		
Andra finansiella placeringstillgångar	11 445 367	11 021 625
I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Tillgångarna innefattar placeringstillgångar inklusive upplupna ränteintäkter värderade till verkligt värde och är intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Försäkringsrörelselagen.		
Övriga ställda panter och jämförliga säkerheter	inga	inga
Eventualförpliktelser	inga	inga
NOT 21 MEDELANTAL ANSTÄLLDA SAMT LÖNER OCH ERSÄTTNINGAR		
Medelantal anställda, antal (andel)		
Totalt	171 (100%)	160 (100%)
varav kvinnor	108 (63%)	100 (63%)
Samtliga anställda är kontorstjänstemän anställda i Sverige.		
Könsfördelning i styrelse och företagsledning, antal (andel)		
Styrelsen (exklusive arbetstagarrepresentanter)	9 (100%)	7 (100%)
varav kvinnor	4 (44%)	2 (29%)
Anställda i ledande position, inklusive vd och vvd	11 (100%)	11 (100%)
varav kvinnor	6 (54%)	6 (54%)
Löner och andra ersättningar		
Styrelse	528	539
Vd	2 174	2 017
Övriga anställda	95 115	91 248
Sociala avgifter, varav pensionspremie 22 046 (20 463)	58 181	54 214
	155 998	148 018

tkr

Ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning

	Styrelse- arvode	Lön	Förmåner	Pension	Summa
<i>Styrelsens ordförande:</i>					
Jerker Swanstein	105				105
<i>Vice ordförande:</i>					
Jesper Andersson	90				90
<i>Övriga Styrelseledamöter:</i>					
Rickard Simonsson	74				74
Börje Wennberg	74				74
Karin Friberg	74				74
Ingrid Wrebo	74				74
Lars Hillerström ^{1) 2)}	-				-
Annelie Mogensen ^{1) 3)}	-				-
Joachim Spetz ³⁾	37				37
Veronika Sundström ^{1) 3)}	-				-
<i>Verkställande direktörer:</i>					
Vd Marie-Louise Zetterström		2 174	85	1 138	3 397
Vvd Henrik Ask		1 586	19	1 230	2 835
Anställda i ledande position, företagsledningen (9 st)		9 781	224	5 676	15 681
Anställda som kan påverka bolagets risknivå (7 st)		5 066	106	1 501	6 673

1) Styrelseledamoten har avböjt styrelsearvode

2) Ställde inte upp för omval vid årets bolagsstämma den 23 maj 2018

3) Invald i styrelsen vid årets bolagsstämma den 23 maj 2018

Pension

Verkställande direktör Marie-Louise Zetterströms pensionsålder är 62 år. Vd erhåller tjänstepension med en premie motsvarande 35 % av pensionsmedförande lön. Med pensionsmedförande årslön förstås lön och semesterersättning vilket tillsammans utgör 12,3 gånger månadslönen i enlighet med reglerna för andra tjänstemän på Löf. Inom ramen för denna premie kan vd förutom ålderspension välja efterlevandeskydd och sjukpension enligt eget gottfinnande. Emellertid ska beträffande sjukpension minst nivå enligt FTP-avtalet väljas. Premiebefrielseförsäkring är obligatorisk och bestrids inom premieramen.

Utöver ovan redovisade premie betalar Löf premie till en företagsägd kapitalförsäkring motsvarande 5 % av pensionsmedförande lön. Denna försäkring tecknas med utbetalningstid fr. o. m pensionstidpunkten intill 65 år. Efterlevandeskydd må väljas inom premieramen. Till detta kommer premie till ytterligare en företagsägd kapitalförsäkring motsvarande 10,5 % av pensionsmedförande lön där utbetalningstid och eventuellt efterlevandeskydd må ske enligt vd:s gottfinnande. Den årliga kostnaden för pensionen framgår av not 21.

Anställda i ledande position inklusive vice verkställande direktör omfattas i likhet med övriga anställda av pensionsvillkor enligt kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens Arbetsgivarorganisation (FAO) och Facket för försäkring och finans (FTF) respektive Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco), vidare beskrivet under not 1 Redovisningsprinciper.

Avgångsvederlag

Verkställande direktör Marie-Louise Zetterström har ett avtal om avgångsvederlag uppgående till en årslön. Avtalet med verkställande direktören löper med en uppsägningstid från bolagets och verkställande direktörens sida på sex månader.

Avgångsvederlag för övriga i företagsledningen utgår ej enligt anställningsavtal. Vid uppsägning från bolagets sida och vid egen uppsägning har andra ledande befattningshavare inklusive vice verkställande direktör två till fyra månaders uppsägningstid samt under vissa förutsättningar rätt till omställningsstöd och förlängd uppsägningstid enligt kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens Arbetsgivarorganisation (FAO) och Facket för försäkring och finans (FTF) respektive Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco). Vid uppsägning från bolagets sida gäller ovan nämnda kollektivavtal.

Offentliggörande av uppgifter om ersättningar

Enligt Finansinspektionens Allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag, (FFFS 2015:12, bilaga 5 2§) ska bolaget bl.a. offentliggöra information om löner, ersättningar och andra förmåner i bolaget. Löfs ersättningspolicy finns tillgänglig på bolagets hemsida, www.lof.se.

Ersättningspolicyn beslutas två gånger per år inom ramen för Löfs regelverksförvaltning och publiceras i samband med det på Löfs hemsida. Ersättning till anställda i ledande position och till anställda som kan antas påverka bolagets risknivå anges ovan. Anställda som kan antas påverka bolagets risknivå utgörs av anställda i kontrollfunktioner, försäkrings- och bolagsjurister inom stab juridik samt aktuariefunktionen. Ersättning till chef för aktuariefunktionen ingår under anställda i ledande position.

NOT 22 UPPLYSNINGAR OM NÄRSTÅENDE

Som närstående definieras styrelseledamöter och ledningspersoner (nyckelpersoner i ledande ställning) och deras nära familjemedlemmar. Inga väsentliga transaktioner utöver de som anges i not 21 finns. Som närstående parter räknas inte bolagets ägare som har styrelserepresentation. Dessa agerar inte i direkt eget intresse utan representerar försäkringstagarna. Enligt patientskadlagen ska det finnas en Patientförsäkringsförening (PFF) vars medlemmar är de försäkringsbolag som meddelar patientförsäkring i Sverige.

Patientförsäkringsföreningens styrelse (PFF) är huvudman för Patientskadenämnden (PSN) som avger rådgivande yttranden i ärenden på begäran av patient eller annan skadelidande, vårdgivare, försäkringsgivare eller domstol. Löf finansierar en del av PFFs verksamhet, beräknat utifrån sin marknadsandel inom svensk patientförsäkring och betalar ersättningar till PSN varje år. Företagsledningen har dock bedömt att varken PFF eller PSN är att betrakta som närstående till Löf enligt definitionen i IAS 24.

NOT 23 HÄNDELSER EFTER BALANSDAGEN

Inga väsentliga händelser efter balansdagen har inträffat.

NOT 24 FÖRSLAG TILL RESULTATDISPOSITION

Fria medel i bolaget uppgår till 222 002 256 kr. Till bolagsstämmans förfogande står enligt balansräkningen 222 002 256 kr, varav årets resultat 58 700 436 kr.

Styrelsen föreslår att beloppet 222 002 256 kr balanseras i ny räkning.

STOCKHOLM DEN 5 MARS 2019

Jerker Swanstein, ordförande

Jesper Andersson,
vice ordförande

Karin Friberg

Annelie Mogensen

Rickard Simonsson

Veronika Sundström

Joachim Spetz

Börje Wennberg

Ingrid Wrebo

Karin Braatz,
arbetstagarrepresentant

Lisbeth Nylén Bakurin,
arbetstagarrepresentant

Marie-Louise Zetterström, vd

Vår revisionsberättelse har avgivits den 26 mars 2019

KPMG AB
Mårten Asplund,
auktoriserad revisor

Vår granskningsrapport har avgivits den 7 mars 2019

Johan Edstav,
lekmannarevisor

Gösta Gustafsson,
lekmannarevisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag, org. nr 516401-8557

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag för år 2018 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 8-11. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 12-60 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 8-11. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till revisionsutskottet i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Försäkringsteknisk avsättning

Se redovisningsprinciper i not 1 och andra relaterade upplysningar om Försäkringsteknisk avsättning i not 2 för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Bolagets försäkringstekniska avsättning uppgår till 8 661 MSEK per 31 december 2018, vilket motsvarar 74 procent av bolagets totala skulder.

Detta är ett område som innefattar betydande bedömningar avseende osäkra framtida utfall, främst avseende tidpunkt och storlek för inträffade skador som ska regleras till försäkringstagare.

Bolaget använder etablerade aktuariella värderingsmodeller för beräkningarna av den försäkringstekniska avsättningen. Modellernas komplexitet ger dock upphov till risk för fel på grund av otillräcklig/ofullständig data eller felaktig utformning eller tillämpning av modellerna.

Ekonomiska antaganden som diskonteringsränta och dödlighetsantaganden (för skadelivräntor) samt aktuariella antaganden rörande skademönster (för beräkning av avsättningen för okända skador) är exempel på viktiga indata som används för att beräkna försäkringstekniska avsättningar.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har bedömt de aktuariella antaganden i reserveringsmetoderna genom att jämföra värderingsantagandena med bolagets egna utredningar, myndighetskrav och branschciffror.

Vi har stickprovsvis testat kontroller i företagsledningens process för bl a extrahering av data som input till de aktuariella beräkningarna.

Vi har använt våra interna specialister på aktuariella frågor för att utmana de metoder och antaganden som använts vid prognostisering av kassaflöden och värderingen av avsättningen. Vidare har vi via kontrollberäkningar verifierat att avsättningen är rimlig.

Vi har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 4-7, 8-11 samt 67-68. Den andra informationen består också av VD ord,LÖF på tre minuter, Hållbarhetsrapport samt Styrelsens arbete (men innefattar inte årsredovisningen och vår revisionsberättelse avseende denna). Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapporter.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift

vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företaget någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen .

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen .

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen .

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 8-11 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

KPMG AB, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags revisor av bolagsstämman den 23 maj 2018. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 2015.

Stockholm den 26 mars 2019

KPMG AB

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Till

Bolagsstämman i

Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolag

Organisationsnummer 516401-8557

Granskningsrapport avseende räkenskapsåret 2018

Vi, av bolagsstämman utsedda lekmannarevisorer, har granskat Landstingens Ömsesidiga Försäkringsbolags verksamhet under räkenskapsåret 2018.

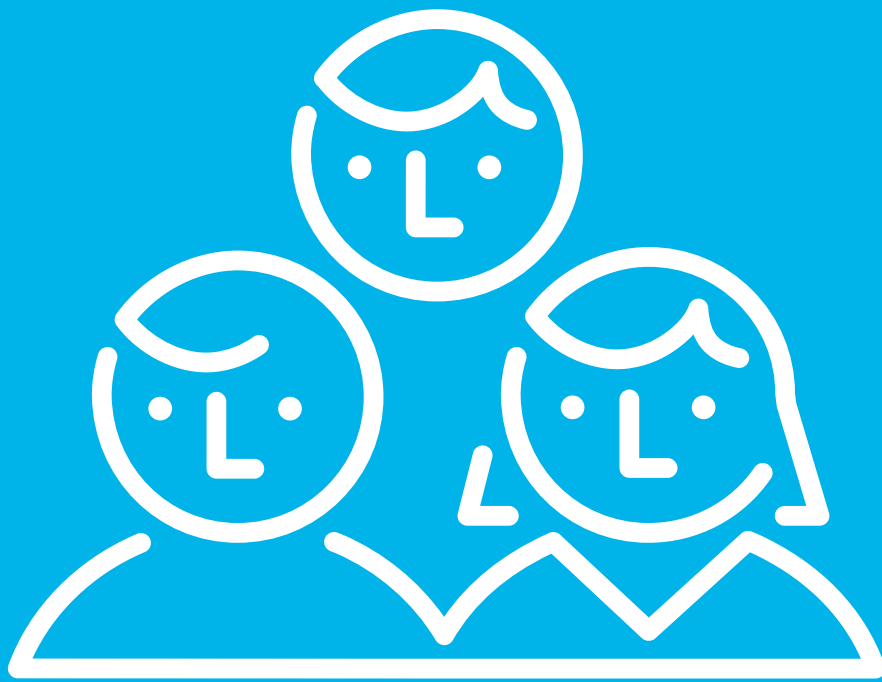
Granskningen har utförts enligt vad som stadgas i försäkringsrörelselagen om lekmannarevisorer och god revisionsed.

Vi bedömer att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att bolagets interna kontroll är tillfredställande.

Stockholm den 7 mars 2019

Johan Edstav

Gösta Gustafsson

STYRELSENS ARBETE

—

LÖFS FÖRETAGSSTYRNINGSSYSTEM

Arbetet inom Löf är processororienterat vilket innebär att såväl uppföljning av mål och effektivitet som risker och den interna kontrollens kvalitet styrs och hanteras genom verksamhetens kritiska processer. Arbetssättet säkerställer att verksamheten är effektiv i förhållande till de mål som finns uppsatta, att de risker som Löf är exponerat för omhändertas, att det finns pålitlig finansiell respektive icke-finansiell information samt att bolaget följer relevanta lagar och regler.

STYRELSENS ARBETE

Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av Löfs angelägenheter. Det innebär att styrelsen ska se till att kontrollen över Löfs ekonomiska situation är tillfredställande, att Löfs

riskexponering är väl avvägd, att redovisningen sker i enlighet med gällande regler och föreskrifter och kontrolleras på ett betryggande sätt samt att bolaget har en god intern kontroll. Till sin hjälp har styrelsen den oberoende kontrollfunktionen Internrevision som rapporterar direkt till styrelsen.

Styrelsen ska bestå av minst sju och högst nio ordinarie ledamöter. Utöver det har de fackliga organisationerna rätt enligt lag att utse två ordinarie ledamöter samt två suppleanter. Enligt styrelsens arbetsordning får antalet styrelsesammanträden aldrig understiga fem per räkenskapsår inklusive konstituerande styrelsesammanträde.

Under 2018 hade styrelsen sex protokollförda sammanträden.

Löfs styrelse. Bakre raden: Karin Friberg, Karin Braatz, Rickard Simonsson, Joachim Spetz, Ingrid Wrebo och Philippe Njoo. Främre raden: Annelie Mogensen, Jerker Swanstein, Veronika Sundström och Börje Wennberg. Saknas på bilden: Jesper Andersson, Lisbeth Nylén Bakurin och Maria Wångdahl.

TVÅ UTSKOTT

Styrelsen har även inrättat två utskott, ett finans- och revisionsutskott och ett ersättningsutskott, som båda främst är beredande organ.

Finans- och revisionsutskottet följer övergripande bolagets arbete med framtagande av lagstadgad finansiell rapportering samt system för den interna kontrollen i bolaget innefattande hantering av operativa risker och regelefterlevnad samt bereder frågor hänförliga till styrelsens egna risk- och solvensbedömning (ORSA). Finans- och revisionsutskottet tar även del av rapporter från Löfs internrevision och bereder upphandling av revisorstjänster. Finans- och revisionsutskottet hade fem möten under året.

Ersättningsutskottet bereder, säkerställer och till styrelsen avrapporterar uppföljning och bemanning enligt Löfs kompetensledningsarbete. Vidare bereder ersättningsutskottet bolagets ersättningsprinciper och utvärderar ledande befattningshavare i företaget och i förekommande fall andra nyckelpersoner samt får information om de nödvändiga, situationsanpassade åtgärder som vd vidtagit med anledning av genomförda lämplighetsprövningar. Ersättningsutskottet har även fått mandat av styrelsen att fatta beslut om ersättningar enligt tvåstegsprincipen för ledande befattningshavare samt medge nya förmåner, utöver kollektivavtalsreglerade, till Löfs anställda innan de införs (exklusive vd) samt hantera tvistiga personalärenden. Mandatet gäller dock endast under förutsättning att styrelsen informeras i efterhand. Ersättningsutskottet hade två möten under året

STYRELSENS LÄMPLIGHET

Styrelsens lämplighet utvärderas årligen med avseende på både kompetens och redbarhet i enlighet med styrelsens arbetsordning.

Kompetensutvärderingen innebär att förbestämda kompetenskriterier ligger till grund för ägarnas urval av styrelseledamöter vid nyrekrytering till styrelsen. Samma kriterier används även vid den årliga självutvärderingen av den sittande styrelsen. Kompetensprövning genomförs såväl inför nyval som på årlig basis. Redbarhetsprövning omfattar varje ledamot och omfattar såväl andra uppdrag som ekonomisk redbarhet.

Även intressekonflikter kartläggs årligen eller vid behov. Styrelsens ordförande ansvarar för att på framtaget underlag ge sin egen samlade bedömning av utvärderingen till valberedningen. Enligt styrelsens arbetsordning ska även en utbildningsplan för styrelsen utarbetas årligen baserad på resultatet av kompetensutvärderingen.

Utbildningspass erbjuds normalt styrelsen före varje ordinarie styrelsemöte. Under 2018 hölls utbildning för hela styrelsen vid tre tillfällen och vid två tillfällen för nya styrelseledamöter. Löf har en intern "fit and proper"-kontroll även för ledande befattningshavare och nyckelpersoner inom bolaget.

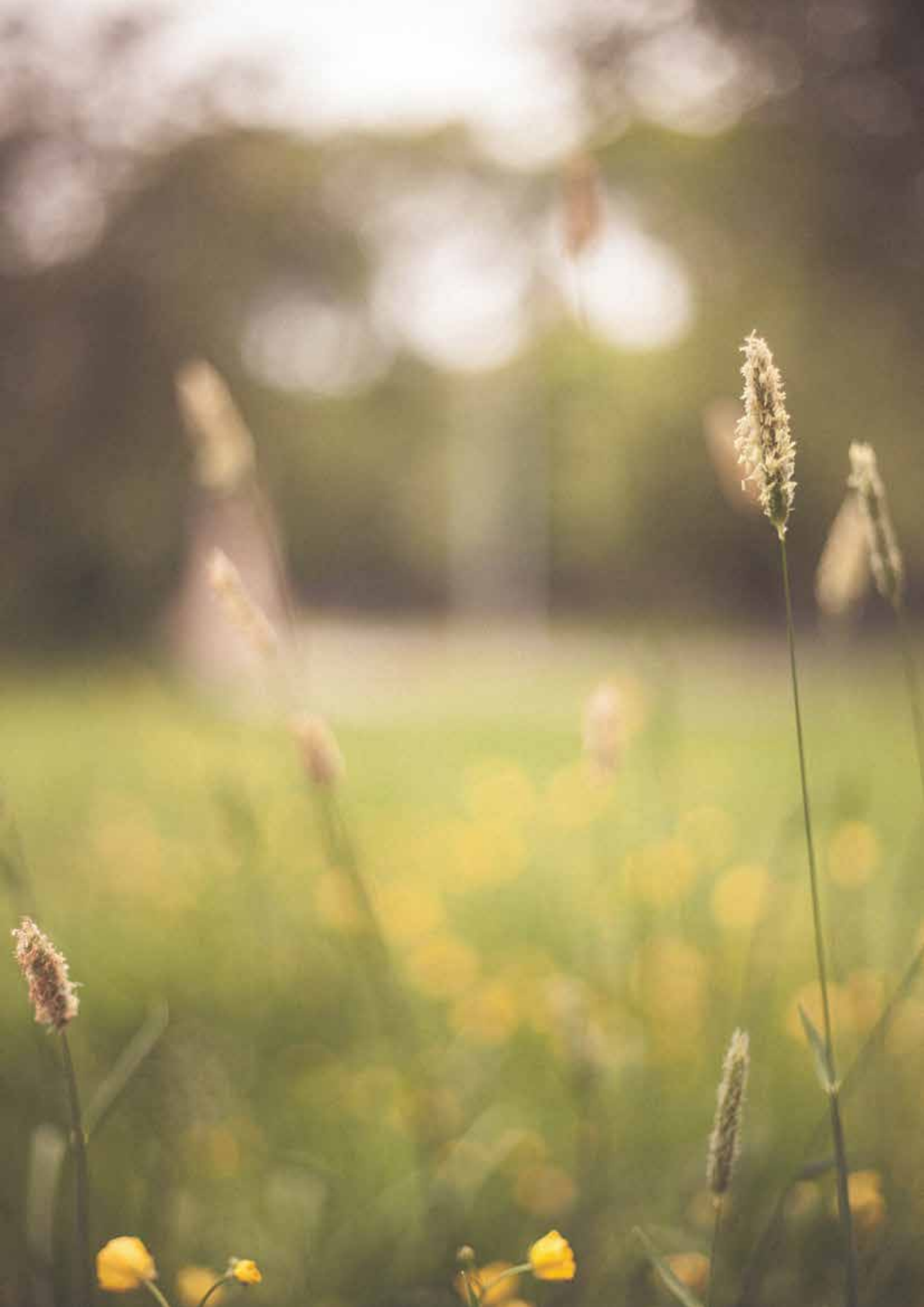
LÖFS STYRELSE

Styrelsen i Löf består av ledamöter med erfarenhet av vård, ekonomi, försäkring, risk och skadehantering. Styrelsen, som får bestå av minst sju och högst nio ledamöter, består för närvarande av nio ledamöter, vilka är som följer:

- Jerker Swanstein, ordförande i Löfs styrelse samt ordförande i ersättningsutskottet, advokat
- Jesper Andersson, vice ordförande i Löfs styrelse samt ordförande i Löfs Finans- och revisionsutskott, CFO i Folksam
- Karin Friberg, CRO, If Skadeförsäkring AB (publ)
- Annelie Mogensen, finanschef i Västra Götalandsregionen
- Rickard Simonsson, regiondirektör, Region Örebro län
- Joachim Spetz, styrelseledamot i Swedbank Robur Fonder, medlem i Swedbank Robur Fonders ägarråd och extern valberedare för Swedbank Robur Fonders räkning. Ordförande i Svensk Handel Fondförsäkring
- Veronika Sundström, regiondirektör i Region Norrbotten
- Börje Wennberg, regionråd, Region Uppsala
- Ingrid Wrebo, konsult med uppdrag huvudsakligen inom försäkringsbranschen.

Löfs arbetstagarrepresentanter:

- Karin Braatz
- Lisbeth Nylén Bakurin
- Philippe Njoo, suppleant
- Maria Wångdahl, suppleant.

Löf är ett modernt och proaktivt försäkringsbolag som ska vara det givna valet för försäkring av patientskador i vården.

På www.lof.se kan du läsa mer om oss. Där hittar du information om hur försäkringen gäller, hur man anmäler en skada och hur utredningen av patientskador går till, samt om vårt patientsäkerhetsarbete. Vårdpersonal och patientnämnder kan även ladda hem blanketter och informationsmaterial om patientförsäkringen.

Löf
Box 17830
118 94 Stockholm

Växel 08-551 010 00
info@lof.se
www.lof.se